

V E R R K

BILDMUSEET

VERKSAMHETS-
BERÄTTELSE 2017

S A M -

H E T /

2 0 1 7

INNEHÅLL /

03	FÖRORD
05	UTSTÄLLNINGAR
08	PROGRAMVERKSAMHET
12	PEDAGOGISK VERKSAMHET
19	PUBLIKATIONER / UTSTÄLLNINGAR PÅ TURNÉ
20	IASPIS
21	MEDIA
22	ÖPPETTIDER / BESÖKSSTATISTIK
23	EKONOMI / STYRELSE
24	PERSONAL
25	UTSTÄLLNINGAR 2017 FULLSTÄNDIGT PROGRAM
31	PROGRAMVERKSAMHET 2017 FULLSTÄNDIGT PROGRAM
41	PRESSKLIPP I URVAL

Omslag: *Hugo Ball i kubistisk kostym,*
Cabaret Voltaire, Zürich, 23/6 1916.
Okänd fotograf

Som alltid är det svårt att sammanfatta ett år på Bildmuseet. Det händer så otroligt mycket. Så många fascinerande utställningar, så många intresserade besökare och så många givande samtal. Med närmare 500 000 besökare sedan nystarten på Konstnärligt campus är Bildmuseet ett av Umeås allra viktigaste besöksmål och samtidigt den mötesplats mellan universitet och en bred allmänhet som så ofta efterfrågas. Att genom konst och poesi närma sig aktuella frågor i vår samtid kan ge nya ingångar och nya perspektiv. Att presentera samtida konst tillsammans med den senaste vetenskapliga forskningen är Bildmuseets unika och specifika identitet: universitet och kulturinstitution, kunskap och upplevelse, konst och forskning. Som alltid är det svårt att sammanfatta allt det som hänt på Bildmuseet under det gångna året men denna verksamhetsberättelse är ett försök.

Fredag kväll den 20 maj firade Bildmuseet fem framgångsrika år på Konstnärligt campus. Vi firade detta med en stor jubileumsfest med dubbelvernissage, konstquiz, musik av Iiris Viljanen, *Bottenvikens silverkyrka* och dj-kollektivet *Liquid Sky* tillsammans med mer än ett tusen besökare. Vårt generösa konstpedagogiska program med öppen kulturförskola, babymåleri, konstkvällar för unga, skolprogram, öppen bildverkstad, utökades i år med införandet av öppna lunchvisningar varje dag. De internationella studenterna hittade till Bildmuseet i stora skaror under året genom samarbetet med International Office och tillsammans med Institutionen för estetiska ämnen gav Bildmuseet en distanskurs i konstpedagogik som attraherade många sökande.

En nyhet under året var satsningen på *Art Friday!* med kvällsöppet fredagar med vernissager, konststamtal, performance och musik tillsammans med after-work som vi tog initiativ till inspirerade av Whitney Museum i New York. Ett initiativ som gav stort positivt gensvar och en delvis ny publik. Den första *Art Friday!* i mitten av september bjöd bland annat på en magisk performance av konstnären Jumana Emil Abboud.

Årets arbete har också gett resultat i form av två publikationer: *Berättelser från Ovanlandet / Contemporary Art from Sápmi* som dokumenterar de åtta separatutställningar som presenterades på Bildmuseet under 2014 med nyskrivna texter om varje verk. Utställningen och samarbetet med konstnären Jumana Emil Abboud resulterade också i en *Artist Book* som utkommer under 2018.

Under 2017 har Bildmuseet presenterat sammantaget nio utställningar och 81 programpunkter. 2000 elever deltog i vårt skolprogram med visningar och workshops och 75241 besökare hittade till museet 2017. Bildmuseet har fått mycket uppmärksamhet i media under det gångna året och våra utställningar har återkommande listats bland de mest intressanta i landet. Flera av utställningarna har fått fina helsidesrecensioner i nationella dagstidningar. Brittiska *The Telegraph* publicerade

i oktober en lista på världens mest fantastiska museer. Av de 42 museerna på tidningens "bucket list" så var Bildmuseet det enda i Norden förutom Louisiana i Danmark. En annan positiv händelse var att Bildmuseet utsågs till Umeåambassadör 2018 av Visit Umeå i samband med det traditionella nyårsfirandet med följande motivering:

"Bildmuseet har under många år varit ett uppskattat kulturellt fönster. Museets utställningar, events och projekt uppmärksammas nationellt och internationellt. Bildmuseet är ett centralt och populärt inslag i kulturella Umeå. Årets Umeåambassadör ska under det nya året bidra till att Umeås namn på ett positivt sätt blir än mer välkänt, både inom Sverige och internationellt. Detta kan ske genom den egna verksamheten och genom att stötta andra aktiviteter."

Bildmuseet har under de fem åren på Konstnärligt campus lyckats etablera sig som en av landets främsta konstinstitutioner. Men den stora utmaningen kvarstår: att säkra den långsiktiga finansieringen av verksamheten. Vi hoppas dock att detta ska kunna få en positiv lösning under 2018 så att vi kan behålla den höga kvalitén. Bildmuseet är det publika hjärtat på Konstnärligt campus och samtidigt en central aktör i Umeås kulturliv. Vi visar att Umeå är en kulturstad att räkna med både nationellt och internationellt.

Museichef
Katarina Pierre

Under 2017 visade vi sammantaget nio utställningar. Vår målsättning är som alltid att presentera ett rikt och varierande utställningsprogram och vi har nu lyckats hitta en bra rytm över året där utställningarna visas i något längre perioder än tidigare, fyra till fem månader, vilket ger mer tid för programverksamhet och pedagogik och också mer tid för våra besökare att hinna se utställningarna.

Året inleddes med den ambitiösa och angelägna *Perpetual Uncertainty / Samtida konst i atomkraftens tidsålder*, en utställning som fyllde hela museet och pågick fram till mitten av mars. Utställningen presenterade verk av mer än trettio internationellt verksamma konstnärer och behandlade både konkreta och filosofiska frågor om människans ansvar för miljön, vår planet och vår framtid. *Perpetual Uncertainty* var resultatet av ett samarbete med Ele Carpenter, lektor vid Goldsmiths College, London, och byggde på hennes fleråriga forskningsprojekt. Under våren arrangerade vi en rik programverksamhet kring utställningen med alltifrån forskarföreläsningar till teater, i samarbete med Umeå Teaterförening, och poesiläsningar. I ljuset från de magiskt grönskimrande ljuskronorna av uranglas i verket *Crystal Palace* lästes poesi under Littfest och forskare från en rad olika institutioner vid Umeå universitet berättade om sin forskning och anknöt till utställningens tematik. *Perpetual Uncertainty* fick ett bra mottagande i media, och bland annat en större recension i DN. Vi lyckades också landa en turné, först till Z33 i Belgien och sedan till Malmö konstmuseum, där utställningen öppnade i februari 2018.

Den första utställning som öppnade under 2017 var *Årets Svenska Bilderbok*. Den vinnande boken detta år var *Djur som ingen sett utom vi* med bilder av Linda Bondestam och texter av Ulf Stark, som invigdes i mitten av mars i samband med Littfest. Utställningen väckte stort intresse och engagemang hos vår publik och många uppskattade också Ulf Starks inläsning av boken som vi låtit göra. Efter visningen på Bildmuseet presenterades utställningen på Nordisk kulturfond i Helsingfors för att sedan gå på turné i Norden.

Första veckan i maj invigdes traditionsenligt Konsthögskolans masterutställning. Årets utställning hade titeln *Fool's Gold* och presenterade verk av elva studenter i olika medier och uttryck i Bildmuseets översta två salar. Huvudhandledare och curator för utställningen var Svetlana Heger-Davis, rektor för Konsthögskolan. Studenterna var själva salsvärdar i utställningen och bjöd besökare på visningar och performances under de två veckor utställningen pågick.

I mitten av maj öppnade Jumana Emil Abbouds utställning *Hästen, fågeln, trädet och stenen* samtidigt som Roger Mettos *Kryosfär* med målningar inspirerade av det norrbottniska landskapet, som visades i projektrummet tillsammans med en större målning i receptionen. Båda utställningarna handlade om inre och yttre landskap och de minnen och berättelser vi spinner kring de platser där vi vuxit upp eller har en speciell relation till. Jumana Emil Abboud har sin utgångspunkt i palestinsk folklöre och den politiska situationen i området som hon bearbetar och gestaltar i teckningar, målningar, videoverk, ljudverk

och monumentala väggmålningar. Dubbelvernissagen den 20 maj sammanföll med firandet av Bildmuseets femårsjubileum och var en välbesökt och uppskattad kväll.

Vår oerhört vackra sommarutställning med den kubansk-amerikanska konstnären Ana Mendieta var annars en av årets stora höjdpunkter. Utställningen presenterade ett generöst urval ur hennes filmproduktion, där 21 av de viktigaste filmverken tillsammans med fotografier, skisser och objekt fyllde två av våra stora salar. Utställningen *Ana Mendieta / Omsluten av tid och historia* var ett samarbete med ett annat universitetsmuseum, Katherine E. Nash Gallery vid University of Minnesota, Ana Mendieta Estate och Galerie Lelong i New York. Utställningen fick stor uppmärksamhet och bland annat en helsidesrecension i DN. Vid sommarvernissagen i mitten av juni medverkade Mary Sabbatino, från Galerie Lelong, och Howard Oransky, en av kuratorerna för utställningen, i ett initierat och engagerat samtal som berörde många.

Höstens utställningsprogram inleddes med det poetiska och smärtsamma verket *The Sovereign Forest* av den indiske konstnären och filmaren Amar Kanwar, aktuell på årets Documenta. Installationen satte fokus på mark-exploateringen i den indiska delstaten Odisha och dess brutala konsekvenser för människor och miljö. Amar Kanwar använde i *The Sovereign Forest* poesi för att bearbeta frågor om brott mot mänskliga rättigheter och naturens värde och pris. Verket omfattade filmer, texter, fotografier, dokument, riskorn och handgjorda böcker som presenterades i specialbyggda och ljussatta rum vilket gav en särskild koncentration och stämning åt verket. *The Sovereign Forest* uppmärksammades av riksmidia och fick bland annat en mycket positiv recension i Expressen. Amar Kanwar och en av hans samarbetspartners, designern Sherna Dastur, medverkade vid vernissagen fredag den 20 oktober. Samma kväll välkomnade också rektor vid Umeå universitet sina hedersgäster till årshögtiden på Bildmuseet.

I mitten av november var det så dags för en mycket välbesökt dubbelvernissage för utställningen *Dada är Dada* och utställningen *Passager* med den sydkoreanske konstnären Do Ho Suh. Fredagens vernissage inleddes med att Do Ho Suh gav en fängslande föreläsning om sitt konstnärskap mellan konst och arkitektur i Arkitekthögskolans öppna amfiteater. Do Ho Suhs konstnärliga praktik har fokus på hemmets betydelse för vår identitet och hur vi alltid i minnet bär med oss våra tidigare hem. Hans monumental installation *Passage/s* som löpte diagonalt över hela Bildmuseets översta utställningssal var en magisk upplevelse av färg och rymd. Med transparenta tyger uppspända på tunna ramar av metall hade han återskapat passager och korridorer från sina hem i New York, Berlin, London och barndomshemmet i Seoul in i minsta detalj, med allt från dörrhandtag och låsbeslag till elledningar och ljusreglage. Besökare kunde vandra igenom verket och uppleva hur rummen avlöste varandra ett efter ett, i olika färg och form; en biografi över konstnärens liv som samtidigt väcker tankar på egna förlorade hem. I vårt projektrum visades Do Ho Suhs videoverk på samma tema tillsammans med en monumental teckning, *My Home/s*, som kan ses som en förlaga till installationen *Passage/s*.

Utställningen *Dada är Dada* som denna kväll öppnade i salen under presenterade en av 1900-talets viktigaste konströrelser: Dadaismen. *Dada är Dada* lyfte fram rörelsens lekfulla och samtidigt kritiskt ifrågasättande förhållnings-sätt, dess reaktion mot värdekonservatism, nationalism, och det samhälle som var orsak till första världskriget. Utställningen visade exempel på de nya estetiska uttryck som dadaisterna använde sig av, som collage, readymades, happenings, performance, gatuteater, ljudpoesi och film. Utställningen utgick från verk som lånats in från privata samlare i Europa och presenterades i ett utställningsrum som formgetts och färgsatts av designern Alexandre Fruh, med flyttbara vitriner bland annat. De tre kuratorerna för utställningen *Dada är Dada*: Brita Täljedal, Bildmuseet, Alexandre Fruh, Atelier Caravane och Adrian Notz, chef för Cabaret Voltaire, medverkade alla under vernis-sagen. *Dada är Dada* listades som en av höstens viktigaste utställningar i flera nationella tidningar och fick en helsidesrecension i DN där också Do Ho Suhs och Amar Kanwars utställningar omnämndes. *Dada är Dada* och *Passager* har också väckt ett mycket stort intresse hos vår publik och lockat många besökare. Vi kan också konstatera att kombinationen och mixen av olika utställningar som visas parallellt i Bildmuseet känns mycket lyckad. De attraherar delvis olika publik och ger olika slags upplevelser och kunskaper vilket gör att huset upplevs extra rikt och levande.

PROGRAMVERKSAMHET /
VÅREN 2017

Bildmuseets publika programarrangemang utgör en betydelsefull del i verksamheten. Visningar, föreläsningar, konstnärspresentationer, workshops, performance, konserter, filmvisningar, teaterföreställningar och seminarier fördjupar kunskapen och öppnar för samtal och debatt kring de teman och frågor som utställningarna berör. Största delen av programverksamheten under 2017 har varit direkt knuten till aktuella utställningar.

En del evenemang, som artisten Kristian Anttilas spelning på Bildmuseet inom ramen för Kultur på campus, en crash course i samisk historia med läraren Johan Sandberg McGuinne i samarbete med Samiska veckan, och Littfests (Umeås internationella litteraturfestival) stora fredagskvällsprogram med poesiläsningar, författarsamtal och DJs Ida Linde och Mattias Alkberg var dock helt fristående i förhållande till museets utställningar.

Arrangemangen har under våren varit förlagda till tisdagskvällar och söndagar, och under hösten till fredagskvällar och söndagar.

Vårens program dominerades av en serie i samband med den stora utställningen *Perpetual Uncertainty / Samtida konst i atomkraftens tidsålder*. De brittiska konstnärerna Lise Autogena och Joshua Portway besökte Bildmuseet i februari för att berätta om sitt verk *The price they are willing to pay - the ongoing battle over uranium mining in Greenland*. I samarbete med Umeå Teaterförening gavs två teaterföreställningar som båda hade beröring med utställningens tema. *Medan klockan tickar* var en iscensatt läsning som byggde på intervjuer med klimatforskare, producerad av Dramaten, Riksteatern och Östgötateatern. Föreställningen *Faslane* av och med den skotska dramatikern och skådespelaren Jenna Watts diskuterade säkerhet och evig osäkerhet med utgångspunkt i Storbritanniens bas för kärnvapenbestyckade ubåtar.

I en serie konst- och dokumentärfilmer som alla på olika sätt berörde frågor om kärnkraft och kärnvapen visades filmerna *Cheers* och *The Radiant* om Fukushima-området efter tsunamin och kärnkraftsolyckan 2011, *Return of the Atom* som skildrade bygget av det finska kärnkraftverket OL3, *As Soon as Weather Will Permit* om fällandet av de första atombomberna och *Yellowcake* som beskrev det brittiska kärnforskningsprogrammet.

Övriga programpunkter i samband med utställningen *Perpetual Uncertainty* var en rad föreläsningar av inbjudna experter: *Om den svenska kärnkraftens historia*, Lena Andersson-Skog, professor i ekonomisk historia, Umeå universitet, *Kärnproblem, medier och opinioner*, Annika Egan Sjölander, docent i medie- och kommunikationsvetenskap, Umeå universitet, *Kan kärnkraften lösa klimatfrågan?*, Rasmus Karlsson, docent i statsvetenskap, Umeå universitet, *Nuklearmedicin - strålande diagnostik!*, Katrine Åhlström Riklund, professor i diagnostisk radiologi, Umeå universitet, *Kontrollerad strålning - ett kraftfullt verktyg för behandling av sjukdom*, Björn Zackrisson, professor i onkologi, Umeå universitet samt *Angår oss antropocen - människans tidsålder?*, Sverker Sörlin, professor i miljöhistoria vid Kungliga tekniska Högskolan.

Fredag 17 mars, i samband med Littfests festkväll, öppnades utställningen *Årets svenska bilderbok / Djur som ingen sett utom vi* där bokskaparna Linda Bondestam och Ulf Stark, som tidigare under dagen tagit emot det internationella bilderbokspriset *Snöbollen*, medverkade. Ulf Stark framförde sin text och Linda Bondestam tecknade museibesökarnas inre djur.

Under två veckor i maj bjöd studenter från masterprogrammet i fri konst vid Konsthögskolan, Umeå universitet, på presentationer, performance och specialvisningar av sin examensutställning *Fool's Gold* som visades på Bildmuseet.

Lördag 20 maj firade Bildmuseet 5 år på Konstnärligt campus och bjöd då in till en festkväll med vernissage för två utställningar, performance, musik, konstquiz, mingel och dans fram till midnatt. I festprogrammet medverkade de två utställande konstnärerna Jumana Emil Abboud och Roger Metto med presentationer av sina utställningar *Hästen, fågeln, trädet och stenen* och *Kryosfär*. Jumana Emil Abboud, Jerusalebaserad bild- och performancekonstnär, framförde en performance i sin utställning inför fullsatt sal. Artisterna Iris Viljanen och acidtechno-duo *Bottenvikens silverkyrka* gav livekonserter och kollektivet *Liquid Sky* var kvällens DJs. Jenny Simm, masterstudent vid Konsthögskolan, höll en öppen dans- och rörelseworkshop.

Vårterminens sista stora publika arrangemang var invigningen av utställningen *Ana Mendieta / Omsluten av tid och historia* som presenterade filmer, fotografier, objekt och grafiska verk av den kubansk-amerikanska konstnären. Utställningen på Bildmuseet hade producerats i samarbete med Katherine E. Nash Gallery vid University of Minnesota och The Estate of Ana Mendieta Collection, Galerie Lelong, New York/Paris. Invigningstalare var inbjudna representanter för dessa två institutioner, museichef Howard Oransky, Minneapolis, och Mary Sabbatino, Galerie Lelong, New York.

PROGRAMVERKSAMHET / HÖSTEN 2017

Sedan nystarten på Konstnärligt campus 2012 har Bildmuseet haft kvällsöppet med olika arrangemang på tisdagar, men i september 2017 var det premiär för kvällsöppna fredagar. *Art Friday!* på Bildmuseet mellan kl 17.00 och 21.00 har blivit en annorlunda och uppskattad mötesplats för fredagsmingel med konst, bar och fri entré. Under hösten har *Art Friday!* bjudit på allt från vernissager, möten med konstnärer, performance, konstquiz, gäst-DJs och film till walk and talk i utställningarna och öppna bildverkstäder där besökarna själva kunnat skapa.

Art Friday! inleddes 15 september med en performance av konstnären Jumana Emil Abboud som åter besökte Bildmuseet. Först ut som gäst-DJ var Jonas Malte Holmberg, känd bland annat från legendariska bandet *Komeda*. Flera av de DJs som medverkat under hösten är kända musikprofiler med Umeåanknytning, som Dennis Lyxzén (*Refused*, *INVSN*), Annika Norlin (*Säkert*) och Lina Högström (*Skator*).

Fredag kväll 20 oktober invigdes utställningen *Amar Kanwar / The Sovereign Forest* [Den autonoma skogen], en poetisk betraktelse över markkonflikter i den indiska delstaten Odisha. Konstnären Amar Kanwar och formgivaren Sherna Dastur gav en presentation av utställningen.

Bland andra större arrangemang som förlades till *Art Friday!* hösten 2017 kan nämnas en konstnärspresentation i samarbete med Iaspis (Konstnärsnämndens internationella program för bild- och formkonstnärer), då Iaspisstipendiaterna Reynold Reynolds, amerikansk konstnär och filmskapare, och Yafei Qi, kinesisk konstnär, presenterade sina konstnärskap. En fredagskväll i oktober hade författaren Po Tidholm release av sin ljudbok *Järnburen*, en resa genom amerikanska och norrländska gruvsamhällen med musik av *The Tallest Man On Earth*, ett samarrangemang med förlaget Teg Publishing. Mellan kl 18.00 och 21.30 tog över 100 åhörare del av ljudreportaget som introducerades av Po Tidholm.

Inför vernissagen av den sydkoreanske konstnären Do Ho Suhs utställning 17 november berättade han om sin praktik i en öppen föreläsning som arrangerades i samarbete med Arkitekthögskolan, och som också förlades till Arkitekthögskolan. Senare samma dag, under *Art Friday!*, ägde höstens stora dubbelvernissage rum. Utställningarna *Do Ho Suh / Passager* och *Dada är Dada* invigdes i närvaro av en imponerande stor publik - 1071 personer! Vid vernissagen medverkade de två gästande medcuratorerna för dadautställningen, scenografen Alexandre Fruh, Strasbourg, och Adrian Notz, chef för Cabaret Voltaire i Zürich.

Söndag 19 november föreläste konsthistorikern Ivar Tornéus om Dada under rubriken *När Mona Lisa fick mustasch och pipskäg* inför en fullsatt hörsal.

Ett arrangemang under hösten som var helt fristående ifrån Bildmuseets pågående utställningar var *Musik med konstvisning* 16 september, i samarbete med Umeå kammarmusikfestival och Musikhögskolan i Piteå. Johannes Pollak hade komponerat ny musik inspirerad av konsten på Bildmuseet. Den framfördes av en ensemble från Musikhögskolan i Piteå - Lukas Gustafsson, baryton, Julia Sandberg, sopran, Karin Fahlén, flöjt, Ronja Schneider, cello, Klara Åkerlund, regi - under en konstvisning av museiintendent Brita Täljedal.

En helg i november förlades filmvisningar inom årets upplaga av Umeå Europeiska Filmfestival till Bildmuseet. I anslutning till *Art Friday!* presenterade filmaren och konstnären Anna Linder kortfilmer ur queer-filmarkivet: *The Swedish archive for queer moving images presents: let's fly*. Under lördagen visades filmen *Diamantfolket* av Sara Jordenö och på söndagen *Istället för sommar* av Tom Alandh, som gav en introduktion och svarade på besökarnas frågor efter visningen - återigen ett arrangemang inför fullsatt Flexhall.

Årets programverksamhet avslutades med den årliga julmarknaden på Pilgatan och Bildmuseet, där studenter på Konstnärligt campus sålde konst, konsthantverk, design och annat som de själva skapat. Denna gång tjuvstartade marknaden redan fredag kväll med fortsättning under lördagen.

Detta är ett urval av de många programpunkter som Bildmuseet bjöd på under 2017. Det omfattande programmet möjliggjordes genom samverkan med flera olika samarbetspartners som till exempel andra enheter vid Umeå universitet, Littfest - Umeås internationella litteraturfestival, Umeå teaterförening, Film i Västerbotten, Umeå studentkår, Vita kuben / Norrlandsoperan, Ögonblicksteatern, Umeå Europeiska Filmfestival, Bokcafé Pilgatan, Kreativ Kollektiv, ABF, Umeå kammarmusikfestival, Musikhögskolan i Piteå, Teg Publishing, Iaspis.

VISNINGAR OCH
STUDIEBESÖK

Från och med våren 2017 började Bildmuseet erbjuda gratis lunchvisning för allmänheten tisdagar till fredagar kl 12.00 och fortsatte som tidigare att erbjuda familjevisning på lördagar kl 13.00 och allmän visning söndagar kl 13.00. Under 2017 har Bildmuseet tagit emot 72 bokade vuxengrupper som fått visning samt 12 studiebesök.

ÖPPEN BILDVERKSTAD

Under våren och hösten anordnades öppen bildverkstad varje lördag och söndag kl 12.00-16.00 under ledning av två pedagoger. 2335 besökare deltog aktivt i de kreativa aktiviteterna. I samband med sportlovet, påsklovet och höstlovet var bildverkstaden också bemannad tisdagar till fredagar kl 12.00-16.00. Nytt för 2017 var att Bildverkstaden vid två tillfällen flyttade ner till Flexhallen och fick då extra utrymme och synlighet. Det första tillfället var 29 april - 7 maj under småbarnsfestivalen *Smått & Gott*, då en kartongverkstad i jätteformat hölls öppen. Det andra tillfället var under höstlovet 31 oktober - 5 november då flexhallsytan upptogs av vävar på kravallstaket.

Tre fredagskvällar under höstens *Art Friday!* hölls också Bildverkstaden öppen för besökare, främst vuxna.

Bildverkstaden var öppen varje dag hela sommaren under museets öppet-hållande, men då obemannad. Detsamma gällde under jullovet. På helger arbetade studenter som assistenter tillsammans med någon av de två ordinarie konstpedagogerna.

Teman i öppen bildverkstad på helgerna 2017:***Perpetual Uncertainty / Samtida konst i atomkraftens tidsålder***

10 januari - 12 mars

Utställningen *Perpetual Uncertainty* ställde frågor om vår samtid - atomkraftens tidsålder. I verk av internationella konstnärer från Europa, USA och Japan undersöktes på olika sätt atomkraftens påverkan på människor och platser. Vi inspirerades av teman i utställningen och framförallt berättandet i olika former.

Sportlov på Bildmuseet

Tisdag-fredag 7-12 mars kl 12.00-16.00

Temat var: "Skriv, sy och brodera dina budskap på tyg och gör en egen tyg-patch". I bildverkstaden inspirerades vi av konstverk i utställningen *Perpetual Uncertainty*. Vi formulerade ord och texter som är tänkvärda i vår tid men gjorde också meddelanden till framtiden som sparades i en kapsel och gömdes undan.

Årets svenska bilderbok

18 mars - 23 april

Har du mött Daglingen, Kakakerna eller möjligtvis Havsgiganten? Vem är Smygeln som letar vänner med sina två antenner eller Sssch som är så blyg som det går? Utmärkelsen *Årets svenska bilderbok / Snöbollen* tilldelades 2017 *Djur som ingen sett utom vi* av Ulf Stark och Linda Bondestam. I boken, som i mars presenterades i en utställning på Bildmuseet, fick vi träffa de osedda djuren som lever i en värld där det inte alltid är så lätt att hitta sin plats. Med inspiration från bokens bild- och textvärld skapade vi kreativt i bildverkstaden.

Påsklov på Bildmuseet

Tisdag-fredag 18-21 april kl 12.00-16.00

I bildverkstaden erbjöd vi kreativ verksamhet med inspiration av bilderboksutställningen *Djur som ingen sett utom vi*.

Smått & Gott / En kulturfestival för de mindre barnen

Varje dag 29 april - 7 maj kl 12.00-16.00

Festivalen pågick runt om i Umeå, bla på Väven och Ögonblicksteatern. Program på Bildmuseet: Bildverkstaden flyttade in i Flexhallen på plan 0 och riktade sig särskilt till alla mellan 0 och 6 år.

Årets svenska bilderbok

13 maj - 21 maj

Jumana Emil Abboud / Hästen, fågeln, trädet och stenen

27 maj - 18 juni

I utställningen fick vi möta den palestinska konstnären Jumana Emil Abbouds värld befolkad av magiska varelser, andar och demoner i träd och grottor. Aktiviteterna i bildverkstaden utgick från sägner och myter kopplade till det palestinska landskapet. Vilka berättelser och väsen finns på de platser du har i din närhet? Hur skapas sägner och myter?

Bildmuseet firade 5 år på konstnärligt campus

20 maj

En festlördag med mingel, konst och musik. I bildverkstaden ledde Jenny Simm, masterstudent vid Konsthögskolan, en workshop med greenscreen som pågick kl 12-16 samt kl 18-20. Besökarna instruerades att ta enkla danssteg och filmades. Alla filmsekvenser redigerades sedan ihop till en musikvideo och resultatet visades på en stor bildskärm.

Obemannad kreativ verkstad

24 juni - 25 augusti

Under sommaren var bildverkstaden öppen varje dag under museets öppettider, men obemannad. *Upptäcktsfärden*, ett material sammansatt av bildmuseets konstpedagoger, fanns då tillgängligt.

Inre och yttre landskap

5 september - 29 oktober

Bildmuseet visade i början av hösten tre utställningar som på olika vis berörde naturen och minnen från barndomens landskap som symbol för känslor och drömmar. Vi inspirerades av filmer, performanceverk och foton av Ana Mendieta och hennes relation till naturen i USA, Mexico och Kuba och av Roger Mettos målningar från Norrbottens fjällvärld. Genom Bildmuseets stora fönster studerade vi landskapet utanför. I bildverkstaden utvecklade vi våra landskapsskisser och arbetade vidare i teckning och måleri.

Höstlov med bildverkstad i storformat

31 oktober - 5 november

Under höstlovet bjöd vi in till workshop i storformat där barn och vuxna vävde tillsammans på stängsel och kravallstaket. Bildverkstaden flyttade till den stora öppna flexhallsytan vid kaféet och höll öppet tisdag-söndag kl 12-16.

Stop motion-teknik

11-19 november

I Bildverkstaden arbetade vi med animationstekniken *stop motion* som verktyg för att skapa berättelser i anknytning till Amar Kanwars utställning *The Sovereign Forest*, som innehöll filmer, installationer, böcker, texter och fotografier.

Rum och hem

25 november - 17 december

Vi inspirerades av utställningen *Passager* av Do Ho Suh och utgick från funderingar om våra rum, hus och hem. Vad är viktigt i ett hem? Vad har jag för minnen från tidigare hem jag bott i eller besökt? Hur många hem kan en människa bära med sig i sitt minne? Hur bor vi i framtiden? Vi arbetade vidare med temat i bildverkstaden med teckning, frottage och modellbygge.

Jul i bildverkstaden

23 december - 7 januari 2018

Med teckning och broderi återskapade vi hem och rum att minnas, inspirerade av utställningen *Passager* av Do Ho Suh.

KONSTKVÄLL FÖR UNGA

Under våren 2017 anordnade Bildmuseet öppna kvällar för unga vid fyra tillfällen, första tisdagskvällen varje månad kl 16.00-20.00. *Konstkväll för unga* har målgruppen 16-25 år. Verksamheten vände sig till både gymnasieelever och studenter. En stor del av deltagarna i kvällsverksamheten, med konstsamtal och verkstad, har utgjorts av internationella gäststudenter vid Umeå universitet.

ÖPPEN KULTURFÖRSKOLA

Öppen kulturförskola har erbjudits på fredagar kl 11.00-15.00, vid 12 tillfällen under våren och vid 13 tillfällen under hösten. *Öppen kulturförskola* har letts av Maria Sundström, frilansande konstpedagog och Bildmuseets konstpedagoger. Den mycket uppskattade verksamheten, som riktat sig till föräldralediga med små barn har besökts av ca 30-50 vuxna och barn per tillfälle. Trots förlorat stöd från Idéan, Umeå kommun har Bildmuseet fortsatt att satsa på verksamheten i egen regi.

BABYVISNING

Vid fyra tillfällen under våren och tre tillfällen under hösten anordnade Bildmuseet babyvisningar och babymåleri med ätbar färg under ledning av konstpedagogen Maria Sundström. Alla tillfällen var fullbokade, 10 vuxna och 10 barn.

UPPTÄCKTSFÄRDEN

Upptäcktsfärden är ett inspirationsmaterial för barn och vuxna i sällskap som har producerats av Bildmuseets konstpedagoger. Den har fortlöpande uppdaterats i anslutning till alla utställningar under året och fanns både i en svensk och en engelsk version.

SKOLPROGRAM

Under 2017 har Bildmuseet tagit emot 92 bokade skolklasser från förskolor, grundskolor och gymnasier. Totalt besökte ca 2000 skolelever Bildmuseet. Medräknade är också universitetsstudenter, vuxenstuderande från folkhögskolor och SFI-studerande (svenska för invandrare). Alla har fått visning av pågående utställningar och en stor del har också deltagit i skapande aktiviteter i bildverkstaden.

Skolprogram 2017

Perpetual Uncertainty

17 januari - 3 mars

Målgrupper: Förskola, åk 1-9, gymnasiet och vuxenstuderande

Ämnen: Bild, SO, NO

Utställningen *Perpetual Uncertainty* ställde frågor om vår samtid - atomkraftens tidsålder. I verk av internationella konstnärer från Europa, USA och Japan undersöktes på olika sätt atomkraftens påverkan på människor och platser. Vi inspirerades av teman i utställningen och framförallt berättandet i olika former.

Årets svenska bilderbok / Djur som ingen sett utom vi

19 mars - 18 maj

Målgrupper: Förskola, förskoleklass, åk 1-3

Ämnen: Bild, svenska

Har du mött Daglingen, Kakakerna eller möjligtvis Havsgiganten? Vem är Smygeln som letar vänner med sina två antenner eller Sssch som är så blyg som det går? Utmärkelsen *Årets svenska bilderbok / Snöbollen* tilldelades 2017 *Djur som ingen sett utom vi* av Ulf Stark och Linda Bondestam. I boken, som i mars presenterades i en utställning på Bildmuseet, fick vi träffa de osedda djuren som lever i en värld där det inte alltid är så lätt att hitta sin plats. I det pedagogiska programmet fick barngruppen utforska berättelsen tillsammans med Bildmuseets konstpedagog. Med inspiration från bokens bild- och textvärld skapade vi kreativt i bildverkstaden.

Jumana Emil Abboud / Hästen, fågeln, trädet och stenen

25 maj - 16 juni

Målgrupper: Åk 1-9, gymnasiet

Ämnen: Bild, svenska, historia, samhällskunskap

I utställningen fick vi möta den palestinska konstnären Jumana Emil Abbouds värld befolkad av magiska varelser, andar och demoner i träd och grottor. Aktiviteterna i skolprogrammet utgick från sägner och myter kopplade till det palestinska landskapet. Vi skapade egna berättelser och funderade på vilka varelser och väsen finns på de platser vi har i vår närhet.

Inre och yttre landskap

5 september - 29 oktober

Målgrupper: Förskola, förskoleklass, åk 1-9, gymnasiet

Ämnen: Bild, svenska, historia, samhällskunskap

Bildmuseet visade i början av hösten tre utställningar som på olika vis berörde naturen och minnen från barndomens landskap som symbol för känslor och drömmar. Vi inspirerades av filmer, performanceverk och foton av Ana Mendieta och hennes relation till naturen i USA, Mexico och Kuba och av Roger Mettos målningar från Norrbottens fjällvärld. Genom Bildmuseets stora fönster studerade vi landskapet utanför. I bildverkstaden utvecklade vi våra landskapsskisser och arbetade vidare i teckning och måleri.

Rum och hem

21 november - 1 februari 2018

Målgrupper: Förskola, förskoleklass, åk 1-3, åk 4-6, högstadiet, gymnasiet, SFI, vuxenstud-
erande

Ämnen: Bild, SO, Svenska

I skolprogrammet undersökte vi konstverken i utställningen *Passager* av Do Ho Suh och utgick från funderingar om våra rum, hus och hem. Vad är viktigt i ett hem? Vad har jag för minnen från tidigare hem jag bott i eller besökt? Hur många hem kan en människa bära med sig i sitt minne? Hur bor vi i framtiden? Eleverna fick arbeta vidare med temat i bildverkstaden med teckning, frottage och modellbygge. Både konstverken och temat var lättillgängliga och relevanta för alla åldrar - från förskolebarn till vuxenstuderande.

LÄRARTRÄFF

Under året arrangerades en afterwork för lärare inför öppnandet av utställningen *Årets svenska bilderbok / Djur som ingen sett utom vi*. Förskolepedagoger och lärare åk 1-3 inbjöds till en förhandsvisning av utställningen samt workshop med bilderboksskaparen Linda Bondestam. 30 lärare deltog

STUDIEDAG FÖR BILDLÄRARE

I samarbete med Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildningen erbjöd Bildmuseet en studiedag för bildlärare en heldag under höstlovet. Temat var *Videokonst i samtidskonsten och som konstpedagogiskt verktyg*. 10 lärare från Västernorrlands och Västerbottens län deltog. Anna Widén, estetiska ämnen, gav en introduktion, Lisa Lundström, Bildmuseet, föreläste och de deltagande lärarna fick en visning av utställningen *Amar Kanwar / The Sovereign Forest*. Under eftermiddagen höll Karin Jonsson, konstpedagog på Bildmuseet, en video-workshop med lärargruppen, som redovisades i slutet av dagen.

KONSTPEDAGOGIK I SAMTIDA KONSTFORMER

Hösten 2017 medverkade Bildmuseet i planering och genomförande av universitetskursen *Konstpedagogik i samtida konstformer*. Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildningen, Umeå universitet hade huvudansvar för kursen som riktade sig till dem som vill fördjupa kunskaperna inom samtidskonst och konstpedagogik. Ca 15 studerande följde kursens inledande moment. I kursen, som gavs på distans, genomfördes fyra träffar med föreläsningar, utställningsbesök, konstsamtal och möjlighet att pröva olika konstpedagogiska metoder och konstnärliga gestaltungsformer. I kursens andra moment genomförde studenterna ett eget projekt med konstpedagogisk inriktning som slutligen analyserades och presenterades i bild och text. De som arbetade med kursen var Anna Widén (lektor, estetiska ämnen/kursansvarig), Hans Örtegren (docent, estetiska ämnen), Lisa Lundström (museiintendent, pedagogisk ledare Bildmuseet) och Mikael Heinonen (lärare, estetiska ämnen).

KONSTPEDAGOGISKT
NÄTVERK I NORR

Örnsköldsviks museum tillsammans med konstkonsulenten i Västernorrland stod som värdar för den tredje träffen för *Konstpedagogiskt nätverk i norr*, den 10 maj. Alla konst- och kulturarvspedagoger i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län inbjöds. Det blev en dag av inspiration, erfarenhetsutbyte och praktiskt arbete med utgångspunkt i FN:s Barnkonvention.

SMÅBARNSKULTUR-
FESTIVALEN
SMÅTT & GOTT

Under en dryg vecka erbjöd flera av Umeås kulturinstitutioner barnkultur för de minsta i småbarnskulturfestivalen *Smått & Gott*, 29 april - 7 maj. Syftet var att synliggöra betydelsen av kulturupplevelser för riktigt små barn. Veckan inleddes med en upplevelserik parad längs älven. Paraden, där ca 100 barn och vuxna deltog, startade vid Bildmuseet och avslutades i Broparken där flera aktiviteter pågick.

Bildmuseets kreativa verkstad tog plats i Flexhallen på bottenplanet och hölls öppen varje dag mellan kl 11.00 och 16.00. Här kunde barn mellan 0 och 6 år tillsammans med vuxna skapa en spännande kartongvärld med byggnder, labrynter och konstruktioner, handledda av Bildmuseets konstpedagoger. I samarbete med Ögonblicksteatern erbjöd Bildmuseet dessutom två föreställningar av *Här är jag!* - babyteater och babymåleri 2 och 4 maj kl 14.00.

2017

PUBLIKATIONER /
UTSTÄLLNINGAR PÅ TURNÉ

AVTRYCK FRÅN OVAN-
LANDET

Publikationen *Avtryck från Ovanlandet / Contemporary art from Sápmi* dokumenterar och diskuterar en serie av åtta separatutställningar med nya verk av konstnärer med samisk bakgrund som presenterades på Bildmuseet under kulturhuvudstadsåret 2014. Konstnärerna var Per Enoksson, FFB (Joar Nango, Håvard Arnhoff, Eystein Talleraas), Carola Grahn, Marja Helander, Geir Tore Holm, Katarina Pirak-Sikku, Anders Sunna och Liselotte Wajstedt. Boken innehåller ett förord av museichef Katarina Pierre och intendent Sofia Johansson och nyskrivna artiklar om utställningarna av Charlotte Bydler, Boel Christensen-Scheel, Cheryl J. Fish, Pär Hansson, Stefan Jonsson, Veli-Pekka Lehtola, Erik Persson och Fredrik Svensk. Redaktör Sofia Johansson, Bildmuseet.

Språk: svenska, engelska och samiska språk
ISBN 978-91-7601-164-5

PERPETUAL UNCERTAINTY

Utställningen *Perpetual Uncertainty / Samtida konst i atomkraftens tidsålder* har sedan premiären på Bildmuseet 2016-2017 gått på turné: 17 september - 10 december 2017 visades utställningen på Z33 i Hasselt, Belgien, för att därefter presenteras på Malmö Konstmuseum under våren och sommaren 2018.

IASPIS

Iaspis (International Artist Studio Programme in Sweden) är Konstnärsnämndens internationella ateljéprogram för yrkesverksamma konstnärer. Sedan år 1999 erbjuder Umeå en ateljéplats i upp till tre månader per år för utländska konstnärer och utställningskuratorer. Syftet är att utveckla kontakter mellan konstnärer i Sverige och aktörer på den internationella arenan och på så sätt bidra till konstnärlig fördjupning och förbättrade arbetsvillkor. Iaspis Umeå är ett samverkansprojekt mellan Bildmuseet Umeå universitet, Konsthögskolan Umeå universitet, Umeå Kommun, Verkligheten, Vita kuben Norrlandsoperan och Museum Anna Nordlander.

Representanter 2017 har varit: Micael Norberg, Konsthögskolan, Mia Rogersdotter Olofsson, Verkligheten, Helena Wikström, Vita kuben Norrlandsoperan, Moa Krestensen, Umeå kommun, Anders Jansson, Museum Anna Nordlander i Skellefteå och Lisa Lundström, Bildmuseet.

Den 24 mars besökte flera representanter från den lokala arbetsgruppen Iaspis Stockholms öppna ateljéer och öppet hus, samt deltog i ett möte med Iaspis verksamhetsledare Johan Pousette och projektkoordinator Annika Björkman. De båda besökte sedan Umeå i slutet av augusti för att diskutera och presentera en ny överenskommelse som förtydligade åtagandena för Iaspis-grupperna i Malmö, Göteborg och Umeå. Överenskommelsen för Iaspis Umeå undertecknades av Lara Sahlén, kulturchef Umeå kommun.

Under hösten 2017 inbjöds två stipendiater till Umeå: Reynold Reynolds (f. 1966), amerikansk filmskapare verksam i Amsterdam och Yafei Qi, kinesisk filmkonstnär (f. 1987). Konstnärerna arbetade framförallt med egna projekt men gjorde också under sin vistelse i Umeå några offentliga framträdanden. I samband med *Art Friday!* den 13 oktober gav de båda konstnärspresentationer på Bildmuseet. De deltog med filmer i Umeå Europeiska Filmfestival den 25 november och höll också presentationer för studenter vid Konsthögskolan samt gjorde ateljébesök hos konstnärer i Umeå.

MEDIA

Även under 2017 steg mediebevakningen av Bildmuseet något i förhållande till föregående år, och det totala antalet träffar på Bildmuseet i mediabevakningstjänsten *Retriever* är den högsta sedan toppnoteringen under kulturhuvudstadsåret. Men viktigare än antalet träffar i mediebevakningen är förstås vad som sägs i dessa artiklar och inslag. Det är fantastiskt att kunna konstatera att 2017 för Bildmuseets del har varit ännu ett år med enbart positiva recensioner och omnämmanden.

Sammanlagt har svensk tryckt dagspress, fackpress och nyhetsbyråer publicerat ca 337 artiklar eller notiser där Bildmuseet omnämns. Läger man till de artiklar som under året har publicerats av svenska webbredaktioner blir summan 531. Sammanlagt 22 olika radio- och tv-inslag har producerats av Sveriges Radio och Sveriges Television, och varje inslag har vanligtvis sänts vid ett flertal tillfällen (källa: *Retriever*).

Bildmuseet har även under 2017 varit synligt i både nationella och internationella media. 86 av årets artiklar om Bildmuseet har publicerats utanför Umeåregionen, från Norrbotten till Skåne. Av dessa har 12 artiklar kunnat läsas i *Dagens Nyheter Kultur*, flera av dem stort uppslagna recensioner och listningar av landets mest intressanta utställningar. Nämnas kan också att kvällstidningen Expressens kultursidor har publicerat två mycket fina recensioner under 2017. Nyhetsbyrån TT förmedlade tre artiklar om Bildmuseet till riks- och regionalpress över landet.

En rolig överraskning under året var när brittiska *The Telegraph* skrev om Bildmuseet som ett av de museer som måste ses innan en dör, det enda skandinaviska museet förutom danska Louisiana. De listade Bildmuseet tillsammans med världsmuseer som MoMa i New York, Louvren i Paris och Design Museum i London, vilket givetvis också uppmärksammades nationellt. Rubriken i den digitala nyhetsjätten *Omni* var exempelvis "Svenska museet hyllas som ett av världens bästa".

Internationell press och konst- och kulturmagasin samlas dessvärre inte in av den mediabevakningstjänst vi har tillgång till, men vi vet att vi under året bland annat har omnämnts i finska *YLE*, italienska *Corriere della Sera*, portugisiska *Epicur*, och grekiska *Newsbeast*. Våra utställningar har figurerat i internationella magasin i tryck och på nätet, som *World Traveller Magazine*, *Dreamideamachine*, *Artcatalyse International*, *The Cultivist*, *Rotunda Magazine*, *Sculpture Magazine*, *Domus*, *Ocula*, *Ate Magazine*, *Architectural Digest Germany*, *Lupita Arte de América Latina en Europa*, *Art Radar*, *Art Viewer* och *Baku Magazine*.

En av årets nyheter om Bildmuseet var att vi är en av Sveriges mest instagrammade turistattraktioner, på 15 plats tillsammans med över 3800 taggningar, något som uppmärksammades av många tidningar, allt från *Café* och *Elle* till *Östergöta-korrespondenten*. Vid sidan om de traditionella medierna blir det allt viktigare att bevaka vad våra besökare och andra skriver om oss i sociala medier. Vi har genomgående fina omdömen och väldigt höga betyg där sådana kan ges: Facebook 4.4/5, Google 4.4/5 och TripAdvisor 4.5/5, vilket sammantaget är bättre än exempelvis Moderna museet och Fotografiska i Stockholm.

ÖPPETTIDER

1 januari - 29 augusti*

Tisdag	11-20
Onsdag-Söndag	11-18
Måndag	Stängt

15 september - 31 december

Tisdag-Söndag	11-18
+ Fredag	18-21
Måndag	Stängt

* Den 29 augusti var den sista tisdagen vi hade kvällsöppet, men i övrigt hade vi samma öppettider fram till den 15 september förutom att vi också hade kvällsöppet den 9 september till kl 21:00 under *Konstnatt i Umeå*.

BESÖKS-
STATISTIK

Januari	4326
Februari	5029
Mars	7457
April	6134
Maj	7599
Juni	4467
Juli	4458
Augusti	4274
September	6190
Oktober	8442
November	9919
December	6946

Totalt 75 241 besökare år 2017

EKONOMI

Bildmuseets intäkter uppgick 2017 till 30,9 Mkr. Umeå universitet bidrog med 22,4 Mkr varav 2,0 Mkr i ett särskilt åtagande från Utbildningsdepartementet. Från Kulturdepartementet har Bildmuseet ett årligt stöd på 0,7 Mkr. Externa bidrag under 2017 bestod av 5,0 Mkr från Umeå Kommun, 0,1 Mkr från Barbro Osher Pro Suezia Foundation samt ett mindre projektbidrag från Nordiska kulturfonden. Periodiserade externa medel (bidrag från föregående år som använts under 2017) bidrog till intäkterna med 0,4 Mkr, medfinansiering 1,3 Mkr. Intäkter från försäljning i bokshopen uppgick till 0,7 Mkr. Mindre intäkter har även erhållits för visningar och uthyrning av Flexhallen. Dessutom erhöles 0,2 Mkr för turnering av utställningen *Perpetual Uncertainty*.

Kostnaderna under 2017 uppgick totalt till 28,8 Mkr varav personalkostnader samt arvoden till konstnärer, kuratorer och föreläsare 10,3 Mkr, lokalkostnader 8,4 Mkr, avskrivningar 0,7 Mkr, universitets- och fakultetsgemensamma kostnader 2,3 Mkr och driftskostnader 7,1 Mkr.

Årsbokslutet uppvisade därmed ett resultat för 2017 på 2,1 Mkr.

STYRELSE

Dan Brändström, ordförande, Stockholm
Birgitta Bernspång, medicinsk fakultet
Anna Croon Fors, samhällsvetenskaplig fakultet
Ella Lepiskö, studeranderepresentant Umeå studentkår
Anders Lundin, teknisk-naturvetenskaplig fakultet
Maria Löfgren, lärarhögskolan
Sara Persson, studeranderepresentant
Margareta Rönngren, representant Umeå kommun
Anton Sandin, studeranderepresentant
Ann Larsson, extern representant
Anna Jonsson Widén, humanistisk fakultet
Mimmi Rönnqvist, studeranderepresentant
Julia Sjölin, studeranderepresentant

PERSONAL

Katarina Pierre, museichef
Mattias Andersson, museiassistent
Olle Ebgen-Ljungblad, museitekniker
Jonas Holmberg, museivärd
Sofia Johansson, museiintendent
Karin Jonsson, museipedagog
Lisa Lundström, museiintendent
Denise Mångsén, museipedagog (tjänstledig)
Emma Mårtensson, museivärd
Karin Nordbrandt, museivärd
Magnus Olofsson, museitekniker
Pierre Persson, museivärd (tjänstledig)
Maja Sandow, administrativ samordnare
Brita Täljedal, museiintendent
Helena Vejbrink, kommunikatör
Martina Wolgast, museivärd
Polly Yassin, museivärd

Under året har även visstidsanställda museipedagoger, museivärdar och tekniker arbetat vid Bildmuseet.

PRAKTIKANTER

Diana Berndtsdotter Vallgren, Kulturentreprenörprogrammet, Umeå universitet, 27 mars - 24 maj
Elsa Bjelkedal, Museologiutbildningen, Umeå universitet, 10 april - 24 maj
Helena Bylund, arbetstränade i den pedagogiska verksamheten under hela 2017

UTSTÄLLNINGAR

Perpetual Uncertainty / Samtida konst i atomkraftens tidsålder

- 2017/04/16 (Hela Bildmuseet)

Utställningen *Perpetual Uncertainty / Samtida konst i atomkraftens tidsålder* samlade konstnärer från Europa, Japan, USA och Australien som undersöker erfarenheter av atomkraft, radioaktivt avfall, strålning och den komplexa relationen mellan kunskap och mycket långa tidsperspektiv.

Utställningens konstverk diskuterade hur kärnkraften har påverkat vår tolkning av begrepp som arkiv, minne, kunskap och tid. Hur kan man förstå och visualisera halveringstidens svindlande tidsperspektiv? Hur kan vi arkivera och kommunicera kunskapen om radioaktiviteten från generation till generation hundratusentals år in i framtiden?

Medverkande konstnärer var James Acord, Shuji Akagi, Lise Autogena och Joshua Portway, Erich Berger och Mari Keto, Nick Crowe och Ian Rawlinson, Don't Follow the Wind, Finger Pointing Worker, Dave Griffiths, Isao Hashimoto, Erika Kobayashi, David Mabb, Cécile Massart, Eva och Franco Mattes, Yelena Popova, Susan Schuppli, Shimpei Takeda, Kota Takeuchi, Thomson & Craighead, Suzanne Treister, Andy Weir, Robert Williams och Bryan McGovern Wilson samt Ken+Julia Yonetani.

Till utställningen hörde ett program av filmer, öppna samtal och föreläsningar av forskare och experter. Det innehöll konstfilm, dokumentärer och spelfilm av ChimPom / Gair Dunlop / Marilyn Fairskye / Nina Fischer och Maroan el Sani / Peter Galison och Rob Moss / Karen Kramer / Cécile Massart / Eva och Franco Mattes, Todd Chandler, Jeff Stark / Fredrik Oskarsson / The Otolith Group / Su Rynard / Mika Tannila & Jussi Eerola / Jane och Louise Wilson.

Perpetual Uncertainty var producerad av Bildmuseet och kuraterad av Ele Carpenter, Goldsmiths University of London. Till utställningen hörde boken *The Nuclear Culture Source Book*, publicerad i ett samarbete mellan Bildmuseet, Arts Catalyst och Black Dog Publishing.

Ele Carpenter driver också det konstnärliga forskningsprojektet *Nuclear Culture* vid organisationen Arts Catalyst i London.

Årets svenska bilderbok / Djur som ingen sett utom vi

2017/03/17 - 2017/10/08 (plan 2)

Djur som ingen sett utom vi utsågs till 2016 års bästa svenska bilderbok och belönades med den nationella utmärkelsen Snöbollen. Linda Bondestam och Ulf Stark tog emot bilderbokspriset under Littfest - Umeås internationella litteraturfestival i mars 2017 och samma kväll öppnade Bildmuseet en utställning med bilder ur boken.

Linda Bondestams suggestiva bilder och den underfundiga, ibland melankoliska poesin av Ulf Stark fick läsare och utställningsbesökare i alla åldrar att känna igen sig själva och varandra i de osedda, inre djur som boken och utställningen presenterade.

Djur som ingen sett utom vi är utgiven på Bergghs förlag i Sverige, och i Finland på *Förlaget*. Det nationella bilderbokspriset *Snöbollen* är ett initiativ av Krumelur - föreningen för unga ord i norr i samarbete med Umeå kultur, Svenska tecknare, Kulturföreningen Pilgatan, Länsbiblioteken i Västerbotten och Västernorrland, Littfest och Bildmuseet.

Fool's Gold / Konsthögskolan Umeå

2017/05/06 - 2017/05/21 (plan 5 och 6)

Årets examensutställning av masterstudenterna vid Konsthögskolan i Umeå hette *Fool's Gold*, kattguld. Utställningstiteln refererade till början på en resa som innebär ett ständigt ifrågasättande av vad som definierar värde och uttryck.

Utställningen presenterade verk av Razvan Anghelache, Ellen Angus, Jessika Björhn, Simon Gran Danielsson, Jonas Malmberg, Anna Olaes Parker, Cia Ringertz, Jonas Silfversten Bergman, Jenny Simm, Annika Stridh och Melanie Wiksell. Huvudhandledare har varit professor Svetlana Heger.

Fool's Gold var kulmen på fem års studier i fri konst och visar ett brett spektrum av idéer. Utifrån sina specifika intressen och personligheter har studenterna utvecklat självständiga arbetsmetoder.

Jumana Emil Abboud / Hästen, fågeln, trädet och stenen

2017/05/20 - 2017/09/17 (plan 3)

Magiska varelser, andar i källor och demoner i träd och grottor bebor Jumana Emil Abbouds mångfacetterade universum. Inspirerad av palestinsk folklöre samlar hon sägner och myter och ger dem ny gestalt. Genom finstämda teckningar i gouache, pastell och akvarell, och genom poetiska filmverk och muntliga framträdanden utforskar hon personliga och kollektiva minnen.

Utställningen berörde allmängiltiga och existentiella frågor om identitet, förlust, längtan och tillhörighet. Abboud utgick från sitt hemland Palestina men hennes verk uppmanade oss att väva samman fragmenten vi ser till egna berättelser.

Jumana Emil Abboud (f. 1971, Galileen) bor och arbetar i Jerusalem. Hennes verk har bland annat visats på Istanbulbiennalen (2009), Acción!MAD-festivalen, Madrid (2010), Sharjahbiennalen (2011), Galeri Manâ, Istanbul (2013), Venedigbiennalen (2009 och 2015), Baltic, Newcastle (2016) och Kunstraum, London (2016). Det här var Abbouds första större separatutställning i Skandinavien.

Roger Metto / Kryosfär

2017/05/20 - 2017/10/29 (plan 4)

I viss mening är Roger Metto landskapsmålare. Hans bildvärld är dock inte realistiska återgivningar av naturen. Där finns både föreställande och abstrakta inslag. Storslagna bergsmassiv och djupa dalgångar i en högt uppdriven färgskala, med drag av Norrlands fjällvärld och Klippiga bergen, liknar snarare drömda geografier. Förekommer mänskliga gestalter eller byggnader är de små och oansenliga mot fonden av mäktiga landskap.

Målningarna skildrar vildmark och fantasier om stora äventyr med referenser till minnen från konstnärens uppväxt i Kiruna, filmer han sett, platser han besökt eller människans litenhet inför naturen. I utställningen på Bildmuseet visade Roger Metto nya målningar, de flesta från 2017.

Roger Metto (f. 1964) är uppvuxen i Kiruna. Han bor och arbetar i Stockholm. Efter studier vid Kungliga konsthögskolan i Stockholm har han haft ett stort antal utställningar och offentliga uppdrag. Han finns representerad i flera av landets stora konstsamlingar, bland annat på Moderna Museet, Göteborgs konstmuseum och Statens konstråd.

Ana Mendieta / Omsluten av tid och historia

2017/06/18 - 2017/10/22 (plan 5 och 6)

Blod, eld, jord, vatten och den egna kroppen - Ana Mendieta's poetiska och drabbande verk från 1970- och 1980-talet är en säregen balansakt mellan utsatthet och styrka. Bildmuseet presenterade hennes fängslande konstnärskap genom 21 filmer och ett urval fotografier, grafiska verk och objekt. *Ana Mendieta / Omsluten av tid och historia* var den största presentationen av Mendieta's konstnärskap som visats i Sverige.

Under sin korta karriär var Ana Mendieta (1948-1985) häpnadsväckande produktiv. Kön och identitet var återkommande teman i hennes konst, liksom metaforer för liv och död, trauma och exil. Hon var påverkad av sin tids konstnärliga rörelser - jordkonst, konceptkonst, performance och feministisk konst - men den speciella kombinationen utgör en helt egen och nyskapande praktik.

Ana Mendieta (1948-1985) växte upp i Kuba och USA. Efter konststudier i Iowa flyttade hon till New York där hon var verksam fram till sin alltför tidiga död 36 år gammal. Ana Mendieta's konstnärskap har presenterats i ett stort antal separatutställningar runt om i världen, bland annat på Whitney Museum, New York; Tapiés Foundation, Barcelona; Hayward Gallery, London, och Berkeley Art Museum.

Ana Mendieta / Omsluten av tid och historia på Bildmuseet var en utvecklad version av en utställning som producerats av Katherine E. Nash Gallery, University of Minnesota. För Bildmuseet kompletterades den med särskilt inlånade verk från The Estate of Ana Mendieta Collection och Galerie Lelong, New York/Paris. Tack till Barbro Osher Pro Suecia Foundation.

Amar Kanwar / The Sovereign Forest

2017/10/20 - 2018/03/11 (plan 3)

The Sovereign Forest [Den autonoma skogen] var en poetisk betraktelse över markkonflikter i den indiska delstaten Odisha. Delstatsregering och stora företag vill utvinna naturresurser och bygga nya industriområden. Lokalbefolkningen vill bevara de naturområden där de bor och arbetar. Utställningen vittnade om motstånd från hela samhällen såväl som från enskilda människor.

The Sovereign Forest berättade om konflikterna och erbjöd alternativa sätt att förstå brott, politik, mänskliga rättigheter och ekologi. Amar Kanwar's utställning ställde frågor om poesi som bevis i en rättegång, om vårt seende, om medkänsla, rättvisa och om självbestämmande - allt i en installation med filmer, riskorn, böcker, texter och fotografier.

Amar Kanwar skapade *The Sovereign Forest* i samarbete med aktivisten och redaktören Sudhir Pattnaik / Samadrusti och den grafiska formgivaren Sherna Dastur.

Amar Kanwar (f. 1964) är född och verksam i New Delhi, Indien. Han är konstnär och filmare och hans verk har presenterats på en rad internationella filmfestivaler, konstbiennaler och museer runt om i världen. I år deltog han exempelvis för fjärde gången i rad i konstfestivalen Documenta i Kassel, Tyskland.

Do Ho Suh / Passager

2017/11/17 - 2018/04/15 (plan 4 och 6)

Konstnären Do Ho Suh intresserar sig för arkitektur som både fysiska och mentala platser. Han har omsorgsfullt dokumenterat rum där han bott och arbetat - sitt barndomshem i Sydkorea och ateljéer och lägenheter i New York och London - för att sedan återskapa dem som visuellt anslående konstverk.

I den stora installationen *Passage/s* kombinerade konstnären passager, hallar och korridorer från olika hem han haft. I transparenta textila strukturer gestaltade han erfarenhet av mobilitet och förändring, av att överskrida gränser och röra sig mellan olika mentala tillstånd. Ett videoverk tog oss med genom en oändlig korridor av skiftande miljöer, ett annat lät oss färdas vertikalt genom en byggnad utan slut.

Do Ho Suh (f. 1962, Sydkorea) bor och arbetar i London. Han representerade Sydkorea vid Venedigbiennalen 2011 och har haft utställningar på konstinstitutioner som Contemporary Arts Center, Cincinnati (2016); MOCA Cleveland (2015-2016); MCA San Diego (2016); The Contemporary Austin, Texas (2014); National Museum of Modern and Contemporary Art, Seoul, Korea (2013); 21st Century Museum of Contemporary Art, Kanazawa, Japan (2012-2013 och 2005); Hiroshima City Museum of Contemporary Art, Hiroshima, Japan (2012); University of San Diego, California (2012); Samsung Museum of Art Seoul, Korea (2012); Seattle Art Museum, Washington (2011 and 2013) och Tate Modern, London (2011).

Utställningen på Bildmuseet var Do Ho Suhs första separatutställning i skandinavien. Curator: Katarina Pierre. Tack till Lehmann Maupin, New York/Hongkong and Victoria Miro, London.

Dada är dada

2017/11/17 - 2018/05/20 (plan 5)

Utställningen *Dada är dada* presenterade måleri, teckning, fotografi, dokument, collage, objekt, ljudinspelningar och film från en av 1900-talets mest inflytelserika konstströrelser. Dada uppstod 1916 i Zürich som en reaktion mot det borgerliga samhällets värdekonservatism, konventionella estetiska ideal, nationalism och det pågående världskriget. Under några korta år hann rörelsen utvecklas till ett nätverk av samarbeten som spred sig över stora delar av världen.

Dada kan ses som den första internationella konstströrelsen men var aldrig någon helt entydig konstriktning i traditionell mening. Snarare var dada en smältdegel av många olika stilar och uttryck som hölls samman av ett kritiskt förhållningssätt till samhället och konsten, ett avståndstagande med närmast anarkistiska drag.

Dada engagerade bildkonstnärer, författare och musiker. I en vilja att föra samman konst och liv använde man sig av nya material och vitt skilda uttrycksformer som collage, readymades, happenings, performance, gatuteater, ljudpoesi och film. Ytligt sett utmärktes verken i hög grad av nonsens, irrationalitet och lekfullhet. Humor, ironi, slagfärdighet, hån och satir var det språk som dadaisterna använde för att kritisera och ifrågasätta sin samtid.

Utställningen lyfte fram dadaisternas antinationalism, deras gränsöverskridande nätverk och vilja att ifrågasätta etablerade system och strukturer. Producerad av Bildmuseet och verken hade lånats in från privata samlingar i Europa. Curatorer: Brita Täljedal (Bildmuseet), Alexandre Fruh (Atelier Caravane), Adrian Notz (Cabaret Voltaire). Utställningsdesign: Alexandre Fruh

Konstnärer och poeter som fanns representerade i utställningen: Pierre Albert-Birot, Celine Arnauld, Hans Arp, Hugo Ball, Erwin Blumenfeld, Bob Brown, Serge Charchoune, Paul Citroen, René Clair, Jean Crotti, Sonia Delaunay, Marcel Duchamp, Suzanne Duchamp, Joaquín Edwards Bello, Viking Eggeling, Max Ernst, Elsa von Freytag-Loringhoven, George Grosz, Raoul Hausmann, Emmy Hennings, Richard Huelsenbeck, Hannah Höch, Marcel Janco, Paul Joostens, Lajos Kassák, Greta Knutson-Tzara, Man Ray, Pierre de Massot, László Moholy-Nagy, Clement Pansaers, Francis Picabia, Georges Ribemont Dessaignes, Hans Richter, Kurt Schwitters, Sophie Taeuber-Arp, Theo Van Doesburg, Paul Van Ostaijen, Henri Pierre Roché, Tristan Tzara, Carel Willink, Beatrice Wood.

PROGRAM

JANUARI

SÖN 22/1 kl 14.00-14.45

Visning av museichef Katarina Pierre

Museichef Katarina Pierre berättade om ett personligt urval verk i utställningen *Perpetual Uncertainty*.

SÖN 29/1 kl 14.00-15.00

Föreläsning: Cecilia Gärding

Författaren och filmskaparen Cecilia Gärding berättade om sin bok *Mångfalden i det svenska filmarvet* (1890-1950) och filmen *Vi är som apelsiner*. I samarbete med Film i Västerbotten och Umeå Studentkår.

TIS 31/1 kl 18.30-19.30

Teater: Medan klockan tickar

Iscensatt läsning: Om fyra forskare som vigt sina yrkesliv åt klimatet (45 min)
Forskarna intervjuades av fyra dramatiker, vilket resulterade i en pjäs med utgångspunkt i intervjuerna. Fyra skådespelare gestaltade i pjäsen en iscensatt läsning. Prod: Dramaten, Riksteatern och Östgötateatern. I samarbete med Umeå Teaterförening. Dramatiker: Ninna Tersman, Anders Duus, Dougald Hine, Jesper Weithz. Manus var sammanställt och bearbetat av Gustav Tegby. Regissör: Sara Giese. Skådespelare: Julia Dufvenius, Jennie Silfverhjelm, Krister Kern och David Lenneman.

FEBRUARI

SÖN 5/2 kl 14.00-15.00

Konstnärssamtal: Lise Autogena och Joshua Portway

The price they are willing to pay - the ongoing battle over uranium mining in Greenland. Konstnärerna Lise Autogena och Joshua Portway talade om sitt verk i utställningen *Perpetual Uncertainty*.

TIS 7/2 kl 18.30-19.15

Visning på engelska

Visning av utställningen *Perpetual Uncertainty* på engelska.

TIS 14/2 kl 18.30-20.00

Film: 100 Cheers (KI-AI 100) och The Radiant

Konstfilmer om Fukushima efter tsunamin och kärnkraftsolyckan 2011. Ett inifrånperspektiv av japanska konstnärgruppen ChimPom och därefter visades *The Radiant* av Londonbaserade Otolith Group.

SÖN 19/2 kl 14.00-15.00

Visning av museiintendent Brita Täljedal

Museiintendent Brita Täljedal berättade om ett personligt urval verk i utställningen *Perpetual Uncertainty*.

TIS 21/2 kl 18.30-20.00

Samtal och performance / Ana Vaz och Filipa Ramos

Publikt samtal mellan den brasilianska konstnären och filmregissören Ana Vaz och författaren Filipa Ramos: *Floating World: Becoming Through Film*. Kvällen inleddes med en performance av Ana Vaz och Berlin-baserade konstnären Nuno da Luz.

ONS 22/2 kl 11.00-18.00

Bokrea i Bildmuseet shop

Årets bokrea startade i Bildmuseets shop med böcker, konstkataloger och olika sorters bildsouvenirer.

ONS 28/2 kl 14.00-15.30 och kl 18.30-20.00

Teater: Faslane

En föreställning om säkerhet och evig osäkerhet med utgångspunkt i Storbritanniens bas för kärnvapenbestyckade ubåtar. Av och med Jenna Watt. Efteråt gavs en presentation av David Mabbs installation på samma tema. I samarbete med Umeå Teaterförening.

MARS

ONS 1/3 kl 12.10-12.50

Konsert: Kristian Anttila

Musikern Kristian Anttila gav en spelning på Bildmuseet inom ramen för Kultur på campus.

TIS 7/3 kl 18.30-19.30

Crash Course i samisk historia

Är man same om man inte äger renar? Vad är kolonisation? Vad är bakgrunden till dagens situation i Sápmi? Johan Sandberg McGuinne, lärare i sydsamiska, gav en "crash course" på engelska. I samarbete med Samiska veckan.

SÖN 12/3 kl 14.00-14.30

Om den svenska kärnkraftens historia - Från ren energi till farligt avfall

Lena Andersson-Skog, professor i ekonomisk historia, Umeå universitet, föreläste i anslutning till utställningen *Perpetual Uncertainty*.

SÖN 12/3 kl 14.30-15.00

Kärnproblem, medier och opinioner

Annika Egan Sjölander, docent i medie- och kommunikationsvetenskap, Umeå universitet, gav en populärvetenskaplig föreläsning i anslutning till utställningen *Perpetual Uncertainty*.

FRE 17/3-18/3 kl 17.00-01.00

Littfest på Bildmuseet

Littfest gjorde ett nedslag i utställningen *Perpetual Uncertainty*. Poesi mitt bland grönskimrande kristallkronor i verket *Crystal Palace*. I Flexhallen ett program med författarsamtal och musik.

Kl 17.00 Mat och mingel för Littfestgäster och alla andra

Kl 18.00 Ishmael Beah läste ur sin bok *Strålande morgondag* i Ken + Julia Yonetanis rumsinstallation *Crystal Palace*. Presentation: Helena Fagertun

Kl 18.30 Carl Johan De Geer läste sin novell *The Wahlberg Disease*. Presentation: Helena Fagertun

Kl 19.00-19.30 Författaren Ulf Stark och bildskaparen Linda Bondestam, berättade om årets svenska bilderbok, *Djur som ingen sett utom vi* under invigningen av sin utställning

Kl 19.00-19.50 Samtidigt poesiläsningar av Samantha Barendson [FR], Mattias Alkberg, Jenny Tunedal och Marija Andrijasevic [HR]. Presentation av Ken + Julia Yonetanis rumsinstallation *Crystal Palace*

Kl 20.00 *Vad händer med demokratin när myndigheter blir företag och medborgare kunder?* Christer Hermansson, aktuell med *Avanti!*, Sveriges första roman om New Public Management, och Inge-Bert Täljedal, f d rektor vid Umeå universitet, möttes i ett samtal om New Public Management i den kulturdrivna tillväxtens Umeå. Moderator var Johan Örestig

Kl 20.00 Guidad tur i utställningen *Perpetual Uncertainty* på engelska

Kl 21.00 Poesiläsningar av Kayombo Chingonyi [GB], Ida Linde, Sigurbjörg Thras-tardottir [IS], Kira Pietrek [PL] och Gloria Gervitz [MX], samt presentation av konstverket *Crystal Palace*

Kl 22.00 DJ Ida Linde

Kl 23.00 DJ Mattias Alkberg

Evenemanget var en del av Littfest - Umeås internationella litteraturfestival och ett samarbete med Bildmuseet.

TIS 12/3 kl 14.30-15.00

Filmvisning: *Return of the Atom* (2015, 110 min)

Dokumentärfilmen *Return of the Atom* av Mika Tannila & Jussi Eerola visades som en del av programmet till utställningen *Perpetual Uncertainty*.

SÖN 26/3 kl 14.00-15.00

Kan kärnkraften lösa klimatfrågan?

Rasmus Karlsson, docent i statsvetenskap, Umeå universitet, gav en populärvetenskaplig föreläsning i anslutning till konstutställningen *Perpetual Uncertainty*.

TIS 28/3 kl 18.30-19.15

Visning på engelska

Guidad visning på engelska av utställningen *Perpetual Uncertainty*.

APRIL

SÖN 2/4 kl 14.00-15.30

Konstfilmer om kärnvapen

Konstfilmerna *As Soon as Weather Will Permit* och *Yellowcake* av Gair Dunlop visades i anslutning till utställningen *Perpetual Uncertainty*.

TIS 4/4 kl 18.30-19.00

Nuklearmedicin - strålande diagnostik!

Katrine Åhlström Riklund, professor i diagnostisk radiologi, Umeå universitet, gav en föreläsning i anslutning till utställningen *Perpetual Uncertainty*.

TIS 4/4 kl 19.00-19.30

Kontrollerad strålning - ett kraftfullt verktyg för behandling av sjukdom

Björn Zackrisson, professor i onkologi, Umeå universitet, gav en populärvetenskaplig föreläsning i anslutning till konstutställningen *Perpetual Uncertainty*.

SÖN 9/4 kl 14.00-15.00

Angår oss Antropocen - människans tidsålder?

Idéhistorikern Sverker Sörlin, aktuell med boken *Antropocen - En essä om människans tidsålder*, gav en föreläsning i anslutning till utställningen *Perpetual Uncertainty*.

MAJ

LÖR 6/5 kl 14.00-15.00

Vernissage: *Fool's Gold* / *Konsthögskolan Umeå*

Invigning av årets masterutställning från Konsthögskolan, Umeå universitet. Museichef Katarina Pierre hälsade välkommen. Utställningen presenterades av Svetlana Heger-Davis, Konsthögskolans rektor.

LÖR 9/5 kl 18.30-19.30

Visning av Konsthögskolans utställning *Fool's Gold*

Två av de medverkande konstnärerna, Jonas Malmberg och Melanie Wiksell, gav en visning av masterutställningen *Fool's Gold* / *Konsthögskolan Umeå*.

LÖR 14/5 kl 13.00-14.00

Visning av Konsthögskolans utställning *Fool's Gold*

Två av de medverkande konstnärerna, Razvan Anghelache och Ellen Angus, gav en visning av masterutställningen *Fool's Gold / Konsthögskolan Umeå*.
Visningen hölls på engelska.

LÖR 14/5 kl 14.00-15:00

Stipendieutdelning till nya konstnärer

Högtidlig utdelning av stipendier till några av de nyutexaminerade konstnärerna från Konsthögskolan, Umeå universitet.

TIS 16/5 kl 18.00-19.00

Filmer om föräldrar

Visning av en serie korta konstfilmer om mammor och pappor av studenter vid Konsthögskolans kandidatprogram. Filmprojektet *MAMMA PAPPA* leddes av konstnären och gästläraren Annika Ström.

TIS 16/5 kl 19.00-20.00

Visning av Konsthögskolans utställning *Fool's Gold*

Två av de medverkande konstnärerna, Cia Ringertz och Jessika Björhn, gav en visning av masterutställningen *Fool's Gold / Konsthögskolan Umeå*.

LÖR-SÖN 20/5-21/5 kl 18.00-01.00

Bildmuseet firade 5 år på Konstnärligt campus

Stor fest in på småtimmarna när Bildmuseet firade 5 år på konstnärligt campus. En lördagskväll med konst, musik och performance.

Kl 18.00-18.30

Performance av Jessika Björhn i utställningen *Fool's Gold / Konsthögskolan Umeå*.

Kl 18.00-20.00

Öppen dans- och rörelseworkshop med Jenny Simm, en av konstnärerna i utställningen *Fool's Gold / Konsthögskolan Umeå*. Med greenscreen och röstinstruktioner skapades en kollektiv dansvideo.

Kl 19.00-19.45

Dubbelvernissage. Två nya utställningar öppnades: *Roger Metto / Kryosfär* och *Jumana Emil Abboud / Hästen, fågeln, trädet och stenen*. Båda konstnärerna berättade om sin konst.

Kl 20.00-20.45

På scenen: Iris Viljanen, en av de mest kritikerrosade popartisterna i Sverige.

Kl 21.00-21.45 Konstquiz

Kl 21.45-22.15

Performance av Annika Stridh i utställningen *Fool's Gold / Konsthögskolan Umeå*.

Kl 22.30-23.00

På scenen: Acidtechno-duon *Bottenvikens Silverkyrka* med eget material.

kl 23.00-01.00

Fortsatt mingel och dans på bottenplan då de övre delarna av Bildmuseet stängde (utställningarna). *Bottenvikens Silverkyrka* som DJs med gästspel av *Liquid Sky*.

SÖN 21/5 kl 13.00-14.00

Visning av Konsthögskolans utställning *Fool's Gold*

Utställningen *Fool's Gold / Konsthögskolan Umeå* visades av masterstudenterna Simon Gran Danielsson och Jonas Silfversten Bergman.

TIS 30/5 kl 18.30-19.15

Visning på engelska

Visning av Bildmuseets utställningar på engelska. Separatutställningarna med Jumana Emil Abboud och Roger Metto samt *Årets svenska bilderbok / Djur som ingen sett utom vi* visades.

JUNI/JULI/AUGUSTI

SÖN 18/6 kl 14.00-15.00

Sommarvernissage: *Ana Mendieta / Omsluten av tid och historia*

Utställningen *Ana Mendieta / Omsluten av tid och historia* öppnades. Vernissagetal av museichef Katarina Pierre, Mary Sabbatino, Gallerie Lelong, New York och Howard Oransky, Katherine E. Nash Gallery vid University of Minnesota.

SEPTEMBER

LÖR 9/9 kl 18.00-21.00

Konstnatt i Umeå

Bildmuseet höll öppet till kl 21 och gav en visning (kl 19.00) av de då aktuella utställningarna: *Ana Mendieta / Omsluten av tid och historia*, *Jumana Emil Abboud / Hästen, fågeln, trädet och stenen*, *Roger Metto / Kryosfär* och *Årets svenska bilderbok*.

FRE 15/9 kl 17.00-21.00

Art Friday!

Bildmuseet startade afterwork med konst och bar på fredagkvällar. Denna första *Art Friday!* gav den Jerusalembaserade konstnären Jumana Emil Abboud en performance (19.00). DJ var Jonas Malte Holmberg (*Komeda, Projektor 7, Gilles & Felix*)

LÖR 16/9 kl 11.00-15.00

Pilgatans kulturmarknad

Pilgatans kulturmarknad fortsatte på Bildmuseet och Konstnärligt campus och Bildmuseets bildverkstad var öppen för besökare i alla åldrar.

LÖR 16/9 kl 13.00-14.00

Musik med konstvisning

Johannes Pollak hade komponerat ny musik inspirerad av konsten på Bildmuseet. Musiken framfördes av studenter från Musikhögskolan i Piteå under en konstvisning av Brita Täljedal.

LÖR 16/9 kl 15.00-16.00

Utbölingar och uppläsningar

Pernilla Berglund som är redaktör för *Provins* presenterade ett nummer av tidskriften med temat *Utbölingar* och poeterna Sanna Ulfsparré och Najlaa Eltom läste dikter.

SÖN 17/9 kl 13.00-14.00

Visning av museichef Katarina Pierre

Museichef och kurator Katarina Pierre berättade om ett personligt urval verk av konstnären Jumana Emil Abboud i utställningen *Hästen, fågeln, trädet och stenen*.

SÖN 17/9 kl 14.00-15.00

Visning på engelska

En visning på engelska av Bildmuseets pågående utställningar.

FRE 22/9 kl 17.00-21.00

Art Friday!

Afterwork med konst, bar och fri entré. Gäst-DJs var Nomis, August, Armas och Jätten från DJ-kollektivet *Liquid Sky*. De som ville följde med på en 45 min walk and talk och pratade med varandra om konsten.

SÖN 24/9 kl 13.00-14.00

Visning av intendent Lisa Lundström

Museiintendent Lisa Lundström berättade om ett personligt urval verk av den kubansk-amerikanska konstnären Ana Mendieta i utställningen *Omsluten av tid och historia*.

FRE 29/9 kl 17.00-21.00

Art Friday!

Fredagsmingel på Bildmuseet med konst, bar och fri entré! Denna fredag var det *konstquiz* (19.00) för alla som ville vara med.

OKTOBER

SÖN 1/10 kl 11.00-18.00

Visning av dokumentären *Ana Mendieta, Nature Inside*

En kort dokumentär om den kubansk-amerikanska konstnären Ana Mendieta (2015, 8 min) loopades i stort format i Bildmuseets flexhall den här söndagen.

FRE 6/10 kl 17.00-21.00

Art Friday!

Fredagsmingel på Bildmuseet med konst, bar och fri entré. Gäst-DJs var Dennis Lyxzén och Sara Almgren från *INVSN*. Öppen bildverkstad.

SÖN 8/10 kl 11.00-18.00

Visning av dokumentären *Ana Mendieta, Nature Inside*

En kort dokumentär om den kubansk-amerikanska konstnären Ana Mendieta (2015, 8 min) loopades i stort format i Bildmuseets flexhall den här söndagen.

SÖN 8/10 kl 14.00-15.00 (Programpunkten blev inställd p.g.a. sjukdom)

Annika von Hausswolff om Ana Mendieta

Body Double, en föreläsning av Annika von Hausswolff med utgångspunkt i Ana Mendiets konst.

FRE 13/10 kl 17.00-21.00

***Art Friday!* med Yafei Qi och Reynold Reynolds**

Fredagsmingel på Bildmuseet med konst, bar och fri entré. Denna fredag kunde besökarna möta den amerikanska konstnären och filmskaparen Reynold Reynolds och den kinesiska konstnären Yafei Qi (19.00).

SÖN 15/10 kl 13.00-14.00

Visning av intendent Brita Täljedal

Intendent Brita Täljedal berättade om ett personligt urval verk av konstnären Ana Mendieta i utställningen *Omsluten av tid och historia*.

FRE 20/10 kl 17.00-21.00

Art Friday!* och vernissage *Amar Kanwar / The Sovereign Forest

Fredagsmingel på Bildmuseet med konst, bar och fri entré! Denna fredag öppnade vi utställningen *The Sovereign Forest* av den indiska konstnären och filmaren Amar Kanwar. Konstnären medverkade.

FRE 27/10 kl 17.00-21.00

Art Friday!* med Po Tidholm och *Järnburen

Premiär för Po Tidholms ljudreportage *Järnburen* under *Art Friday!* på Bildmuseet. Po Tidholm signerade böcker intill baren från kl 17.00. Kl 18.00 gav han en kort presentation av *Järnburen* i flexhallen och därefter blev det gemensam lyssning på det tre timmar långa reportaget till bilder av Cameron Wittig.

SÖN 29/10 kl 13.00-14.00

Visning av intendent Sofia Johansson

Museintendent Sofia Johansson berättade om konstnären och filmaren Amar Kanwar och hans utställning *The Sovereign Forest*.

NOVEMBER

FRE 3/11 kl 17.00-21.00

Art Friday! med gäst-DJ Annika Norlin och workshop

Konst, bar och fri entré. Öppen workshop på flexhallsytan (19.00). Gäst-DJ var Annika Norlin (*Säkert!*, *Hello Saferide*)

FRE 10/11 kl 17.00-21.00

Art Friday! med konstquiz

Fredagsmingel med konst, bar och fri entré! Konstquiz för den som ville vara med och tävla.

FRE 17/11 kl 16.00-17.00

Artist talk av Do Ho Suh

Inför fredagskvällens vernissage av Do Ho Suhs stora separatutställning på Bildmuseet berättade konstnären om sin praktik i en öppen föreläsning. Evenemanget var ett samarbete med Arkitektshögskolan, Umeå universitet.

FRE 17/11 kl 17.00-21.00

Art Friday! med höstens stora vernissage

Fredagsmingel på Bildmuseet med konst, bar och fri entré. Denna fredag: Vernissage (19.00) för två nya utställningar, *Dada är Dada* och *Do Ho Suh / Passenger*. Katarina Pierre hälsade välkommen och presenterade Do Ho Suh's utställning *Passenger*. Konstnären fanns på plats. Utställningen *Dada är dada* introducerades av de tre curatorerna, Brita Täljedal, Adrian Notz och Alexandre Fruh. Vernissagemingel pågick hela kvällen.

SÖN 19/11 kl 14.00-15.00

När Mona Lisa fick mustasch och pipskäg

Konsthistoriker Ivar Tornéus gav en söndagsföreläsning på Bildmuseet om dadaismen och brottet mot den klassiska och borgerliga konsten. I anslutning till Bildmuseets utställning *Dada är Dada*.

FRE 24/11 kl 17.00-21.00

Art Friday! med filmfestival och queera kortfilmer

Fredagsmingel på Bildmuseet med filmfest, konst, bar och fri entré. Vi gästades av Umeå Europeiska Filmfestival som bjöd på ett program av queera kortfilmer, introducerat och curaterat av konstnären och filmskaparen Anna Linder. Filmer som ingick i kortfilms-programmet (52 min): *Babes Roll Out* (Brynhildur Thorarinsdottir & Sanna Carlson, 2017, 4.20 min, lesbisk action), *Strip-Tease* (Marie Louise Ekman, 1982, 3 min, animation), *The Knife - Pass This On* (Johan Renck, 2003, 3.45 min, musikvideo), *Manhood* (Mia Engberg, 1999, 10 min,

dokumentär), *Mai Zetterling's Stockholm* (1979, 25 min, essäfilm) samt *Gråt allians av vårt hat* (Verklighetens Folk, 2010, 5.33 min, aktivistmusikal).

LÖR 25/11 kl 14.00-15.00

Filmfestival: *Diamantfolket* av Sara Jordanö

Umeå Europeiska Filmfestival gästade Bildmuseet. Visning av *Diamantfolket* (30 min), Sara Jordanös dokumentära skildring från 2016 om vad som hände när diamantfabriken i hennes födelseort Robertsfors lades ner.

SÖN 26/11 kl 14.00-15.00

Filmfestival: *I stället för sommar* av Tom Alandh

Umeå Europeiska Filmfestival gästade Bildmuseet denna helg! Söndagen bjöd på Tom Alandhs *I stället för sommar* (58 min) från 2010. Regissören fanns själv på plats, liksom Heleen Rebel som redigerat filmen.

DECEMBER

FRE 1/12 kl 17.00-21.00

***Art Friday!* med walk and talk**

Konst, bar och fri entré. Den som ville följde med på en 45 min walk and talk i utställningarna och samtalade med andra om konsten (19.00). Gäst DJ:s var Vilma och Ludvig från *NORR arts*.

SÖN 3/12 kl 13.00-14.00

Visning av intendent Brita Täljedal

Museiintendent Brita Täljedal berättade om ett personligt urval verk i utställningen *Dada är Dada*.

SÖN 3/12 kl 14.00-15.00

Visning på engelska

En visning av Bildmuseets utställningar på engelska.

FRE 15/12 kl 17.00-21.00

Art Friday!

Fredagsmingel på Bildmuseet med konst, bar och fri entré. Bildmuseet tjuvstartade julmarknaden under kvällen. Gäst-DJ var Lina Högström (*Skator*).

LÖR 16/12 kl 11.00-15.00

Julmarknad på Bildmuseet

Julmarknad i museishopen och på flexhallsytan. Studenter från högskolorna för konst-, design- och arkitektur sålde sina alster.

Travel | Lists

Destinations | Hotels | Offers | Holiday types | City | Beach | Tours | Cruise | Ski

42 incredible museums to visit in your lifetime

By **Soo Kim**, TRAVEL WRITER
15 SEPTEMBER 2017 - 3:00PM

As Cape Town's Zeitz Museum of Contemporary African Art (MOCAA) - poised to be Africa's biggest contemporary art museum - is unveiled today, our experts reveal the most spectacular museums to see around the world.

1. Museum of Modern Art

Known the world over as MoMA, the glassy Yoshio Taniguchi-designed Midtown building houses one of the most influential collections of modern art in the world. Van Gogh, Cézanne, Matisse, Magritte, Picasso, Pollock and Warhol are all here. There is also performance art, architecture, design and a collection of 22,000 films, with frequent screenings and retrospectives.

Bildmuseet CREDIT: UFFHOVSPELSON / MONTAGE: WHITE ARK/TEXTER

38. Bildmuseet, Sweden

The contemporary art and design museum in the Swedish city of Umeå, the former residence of Stieg Larsson (author of *The Girl with the Dragon Tattoo*, and others from the Millennium book/film trilogy) and European Capital of Culture for 2014, was named as one of the most beautiful university art galleries in the world following a redesign in 2012. The building itself is a thoughtful work of art, made with a façade of Siberian larch wood panelling, which will fade to a silver grey colour in a few years' time, staggered with randomly-placed windows. Its stark white interior is warmed by the natural light piercing through its windows which offer scenic views from the museum's riverside location.

Details: bildmuseet.umu.se

RESA

Svenska museet hyllas som ett av världens bästa

● Bildmuseet i Umeå är ett av världens bästa museer. I alla fall enligt The Telegraph, som anser att det är ett av 42 museum i världen som du bara måste besöka innan du dör.

Bildmuseet, som grundades 1981, visar samtida internationell konst. Byggnaden är ett konstverk i sig själv, anser The Telegraph. Fasaden är klädd i sibiriskt lärkträ, som om några år kommer att blekna till silvergrått, och fönstren tycks utslängda på måfå.

Bara två nordiska museer finns med på listan, även Louisiana Museum of Art utanför Köpenhamn. Bland övriga kandidater finns MoMA i New York, Sir John Soane's Museum i London och smått hemliga Musée Marmottan-Claude Monet i Paris.

36

BORTA BRA

Aftonbladet
Lördag 30 september 2017

Det du måste se innan du dör: Umeå

■ Bildmuseet i Umeå är ett av världens bästa museer. Åtminstone enligt den brittiska tidningen The Telegraph, som tagit fram en lista med 42 museer jorden runt som du bara måste besöka innan du dör.

Bildmuseet hyllas för sina utställningar av modern konst, fotografi och

design. Dessutom är byggnaden ett konstverk i sig själv med fasaden klädd i sibiriskt lärkträ, som om några år kommer att blekna till silvergrått, enligt The Telegraph.

På listan har Umeå fint sällskap av bland annat Louvren i Paris och Museum of modern art i New York.

Världsbäst.

Foto: TT

” Att vakna ensam i en främmande stad är en av de härligaste känslorna i världen.

Freya Stark (1893–1993), brittisk-italiensk upptäcktsresande.

Konstvärden.

Foto: Marco Anelli, Rosa Barba, Rauno Träskelin, Joakim Erikson Flodman, Ana Mendieta

10 konsthändelser i vår.

Ny design, etablerade mästare och utmanande experiment. **Birgitta Rubin** tipsar om tio utställningar.

1 Marina Abramovic "The cleaner"

Moderna museet. 18/2-21/5.

Serbiskan Marina Abramovic har sedan 70-talet arbetat med performance som tänjer konstens gränser. Moderna i Stockholm gör nu hennes första betydande retrospektiv i Europa, med verk om kropp och tid, förlust och minne, makt och hierarkier. Hon gör även ett körverk för Skeppsholmskyrkan.

"The cleaner", 2009.

2 Susan Philipsz "Lost in space"

Bonniers konsthall. 22/2-6/5.

Sara Arrhenius grand finale som chef för Bonniers konsthall, innan hon blir rektor på Konsthögskolan, är curerandet av en separatutställning med den Turnerprisbelönade ljudkonstnären Susan Philipsz. Här gör hon bland annat ett helt nytt platspecifikt verk med rymdoperan "Aniara" som råmaterial.

"Bending to earth", 2015.

3 Eero Aarnio

Nationalmuseum Design, Kulturhuset Stockholm. 8/2-23/4.

Under Stockholm design week öppnar Nationalmuseum Design påpassligt en retrospektiv utställning med Eero Aarnio. Den lekfulla finske inredningsarkitekten slog igenom internationellt 1966 med den futuristiska plastfåtöljen Åskbollen och är även känd för sitt möblerna Pastill och Tomato.

"Tomato", 1971.

4 Gunnel Wählstrand

Magasin III, Stockholm. 11/2-11/6.

I höst stänger Magasin III sin ordinarie publika verksamhet för två års utforskande av alternativa arbetssätt. Men hela våren visas en omfattande separatutställning med Gunnel Wählstrand (född 1974). Hon är känd för sina extremt tidskrävande och storskaliga tuschmålningar på papper, med utgångspunkt i äldre fotografier.

Heidi Edströms "[ingentinget]".

5 Joan Miró. "Vardagslivets poesi"

Waldemarsudde. 11/2-4/6.

Den spanske surrealisten Joan Miró (1893-1983) tillhör 1900-talets stora mästare. I Waldemarsuddes utställning visas hans poetiskt visionära måleri, skulpturer, teckningar och textila verk, valda med fokus på den konstnärliga arbetsprocessen. Miró inspirerades av vardagliga objekt men var också socialt engagerad.

"Sweating blood", 1973.

6 Jonas Bohlin "Nio episoder"

Vandalorum Värnamo. 21/1-28/5.

Vandalorum expanderar, bland annat med en Formlada - enbart för design. Den invigs med en solo-presentation av formgivaren Jonas Bohlin, uppmärksammad med betongstolen Concrete redan som student. Utställningen innehåller mest nya verk och katalogen har en nyskriven text av Lars Norén.

7 Rosa Barba

Malmö konsthall. 8/2-14/5.

Den italienska konstnären Rosa Barba har ställt ut flitigt i Sverige och gör i vår en separatutställning på Malmö konsthall. Hennes experimentella arbete med film relaterar på olika sätt till filmiska genrer och berättartekniker. Hon blandar dokumentära inslag med fiktion.

8 "Natura dentata"

Kulturhuset Stadsteatern Galleri 3, Stockholm. 17/3-18/6.

Utställningen "Natura dentata" utgår från "den hänsynslösa naturen", med konst och mode i "en mörk omfamning". Här ingår bland annat en handsydd kollektion skapad som ett försöningsarbete efter folkmordet i Srebrenica, liksom en film som berör obekvämlighet och dekompostering.

9 Supermarket 2017

Svarta huset, Telefonplan. 23-26/3.

Supermarket går av stapeln i mars (i år samtidigt med Market art fair i Färgfabriken). Den konstnärdrivna konstmässan bjuder för elfte året i rad på konst från världens alla hörn. Temat för i år är "Intimitet", med hänvisning till att våra samhällen blivit alltmer ömsesidigt beroende; ekonomiskt, politiskt men även kulturellt.

10 Ana Mendieta

"Covered in time and history" Bildmuseet Umeå. 18/6-22/10.

Ana Mendiets drabbande verk och alltför tidiga död, dräpt blott 36 år gammal, har gjort djupt intryck på mig ("Woman" på Mjellby konstmuseums mönstring av 1970-talets kvinnliga avantgarde). Nu gör Bildmuseet i Umeå en egen separatutställning med Mendiets konst, med fokus på kropp, kön och identitet.

Samlingsutställning. 25 konstnärer och grupper ger perspektiv på radioaktivitet

Strålningen som hotar allt levande

Bildmuseet i Umeå är fyllt av nutida internationell konst som undersöker atomkraftens följder. Ambitiöst men inte särskilt kärnfullt, tycker Sebastian Johans.

"Perpetual uncertainty"

Bildmuseet, Umeå. Visas t o m 16/4.

● "Vad gör ni om någon fyller ett flygplan med sprängmedel och bestämmer sig för att flyga in i en reaktor?"

Det frågade min kärnkraftskeptiska biologilärare under ett studiebesök på Forsmark i början av 90-talet, efter guidens långa föreläsning om ren och säker energi – med de gulliga sålarna i lagunen som tillvaratar reaktorernas uppvärmda kylvatten som ett trumfkort. Guiden svarade snipigt att ett så osannolikt scenario inte var något man räknade med. Ett svar som förstas hade varit otänkbart i dag.

Det ovanstående säger något om vår kollektiva oförmåga att se förbi den egna nästippen. Vi utgår från våra egna erfarenheter och möjligen det som förmedlats av ytterligare en generation eller två. De enormt stora följderna av den kluvena atomkärnan gör också ämnet notoriskt svårt att diskutera.

Men detta väldiga perspektiv dominerar den ambitiösa utställningen "Perpetual uncertainty", som fyller Bildmuseet i Umeå med konst som kretsar kring atomkraft och radioaktivitet. Curatorn Ele Carpenter leder till vardags det stora projektet "Nuclear culture" vid Goldsmiths i London och utställningen känns som ett matigt men inte särskilt kärnfullt seminarium i konstnärlig forskning.

De traumatiska olyckorna i Tjernobyl 1986 och Fukushima 2011 är utställningens motor, även om ämnets synas ur en mängd perspektiv av runt 25 deltagande konstnärer och konstnärsgupper.

Ele Carpenter söker genomgående problematisering och undviker tydliga ställningstaganden. Hotet från världens samlade kärnvapen är exempelvis sparsamt representerat.

Den osynliga strålningens gäckande karaktär återkommer där emot gång på gång. Hur ska vi förstå och diskutera en fiende som vi inte ens kan se? Redan i vår egen tid är det svårt. Shuji Akagi har fotograferat saneringsarbetet i sin hemstad Fukushima, där myndigheterna i en trygghetsskapande men knappast verkningfull teater avlägsnar små fläckar av jord i trädgårdar och offentliga planteringar.

Med tidsperspektivet kommer svindeln. Erika Kobayashis "Half life calendar: Radium 226" gör en enkel men tydlig poäng genom att lista åren fram till 3035. Först då har strålningen i det radiumklorid som makarna Curie framställde 1898 halverats.

"Perpetual uncertainty" handlar mer än något annat om översättbarhet. De äldsta språk vi kan läsa i dag har inte ens tio tusen år på nacken, och några millennier räcker inte långt när vi ska informera en framtida mänsklighet om faran i att gräva under Forsmark eller något annat slutförvar för kärnavfall.

Österrikiska Erich Berger och finska Mari Keto gör ett svävande och vackert försök i "Inheritance pro-

"Perpetual uncertainty" handlar mer än något annat om översättbarhet. Några millennier räcker inte långt när vi ska informera en framtida mänsklighet om faran i att gräva under Forsmark eller något annat slutförvar för kärnavfall.

ject", där ett halsband av radioaktiva stenar kompletteras med ett kit av elektroscop, glasstavar och annat som behövs för att fastställa när smycket äntligen blir bärbart. En gång per generation ska saken undersökas och instruktionerna uppdateras till ett aktuellt språkbruk.

Det radioaktiva arvegodset är en fungerande bild, men lösningen är knappast betryggande i ett perspektiv som spänner över 100 000 år.

Det är inte heller det förslag på alternativa myter och muntlig tradition som Andrew Weir lanserar med figuren Pazu-goo, en upphottad version av den babyloniska guden för damm och smitta.

Duon Bryan McGovern Wilson och Robert Williams gör något liknande i "Cumbrian alchemy", där de i teckningar och objekt föreslår en ny klass av nukleära präster som viger sina liv åt att resa runt och förkunna den nedgrävda faran.

Många verk smakar kompetent men försiktigt på ämnet. Det är frustrerande. Inte så att jag kräver svar av konsten, men jag tar hellre en skarp motfråga än en redan konstaterad osäkerhet. Det är de stora perspektiven som spökar. I min förmenta mänsklighet söker jag en snabbhet som stoffet inte medger.

Jag blir möjligen lite klokare och mer insatt för varje verk, men den riktigt sinnliga belöningen kommer först i utställningens sista sal. Den upptas av konstnärsparet Ken och Julia Yonetanis mäktiga installation "Crystal palace: The great exhibition of the works of industry of all nuclear nations", en samling kristallkronor av uranglas som tack vare uv-lampor lyser farligt gröna.

Varje krona representerar ett kärnkraftsproducerande land. Trots att rummet bara rymmer 14 av projektets 31 kronor är effekten slående. I mörkret under de gröna lamporna uppstår en dramatisk tystnad som, föreställer jag mig, påminner om den där korta sekunden av häftigt flammande ljus som förvandlar kroppen till en skugga.

Sebastian Johans
konst@dn.se

Detalj ur Ken och Julia Yonetanis installation "Crystal palace: The great exhibition of the works of industry of all nuclear nations"

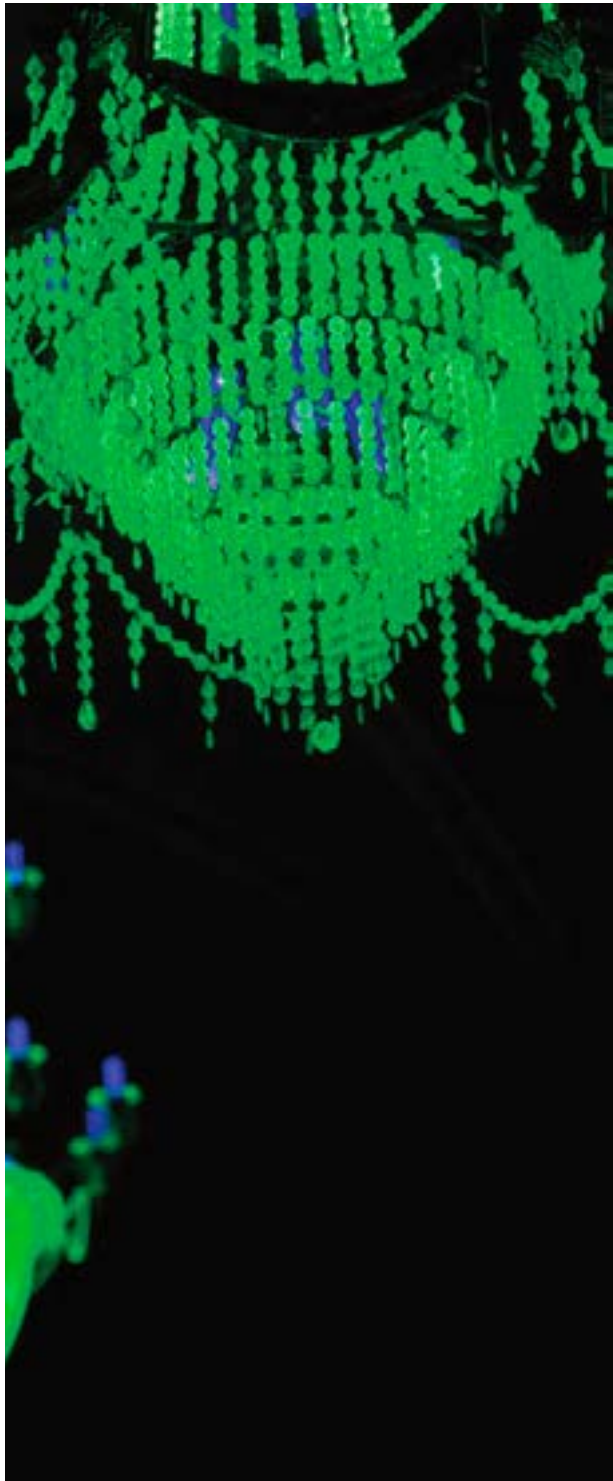
Erich Bergers och Mari Ketos halsband med radioaktiva stenar.

Robert Williams och Bryan McGovern Wilsons nukleära präst.

Missa inte Abramovics performance

● I anslutning till Marina Abramovics retrospektiv "The cleaner" på Moderna i Skarpnäck skapat en helt ny performance i Skeppsholmskyrkan. Den pågår dagligen kl 14

exhibition of the works of industry of all nuclear nations ". Foto: Bildmuseet

Andy Weir, "Pazu-goo: 3D printable marker for a future posthuman palaeoarcheologist".

TORS DAG 22 JUNI 2017 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864

Ana Mendieta's fenomenala filmverk visas i Sverige

Bildmuseet i Umeå presenterar ett säreget konstnärskap. Sid 8

"Sanslöst fegt."

Birgitta Rubin om att "Memory wound" inte blir av på Utøya. Sid 3

Charmig rånare.

Ethan Hawke spelar in amerikansk film om dramat på Norrmalmstorg. Sid 4

Inreda med djur

Uppstoppade djur har blivit populärt i trendkänsliga hem. DN:s Aase Berg förstår verkligen varför, själv har hon en gnu. Sid 8

Konst

Utställning. Ana Mendieta's filmverk från 70- och 80-talet

Stilbild ur super 8-filmen "Silueta series", 1978.

Stilbild ur 16 mm-filmen "Energy charge", 1975.

Ovan: Stilbild ur super 8-filmen "Blood writing", 1974. Nedan: Stilbild ur Super 8-filmen "Sweating blood", 1973.

Konst med politisk och poetisk täthet

Bildmuseet presenterar nu Ana Mendieta's säregna konstnärskap genom att fokusera på hennes filmverk från 70- och 80-talet. Fantastiskt intressant, tycker Milou Allerholm.

"Ana Mendieta: Omsluten av tid och historia"

Bildmuseet, Umeå. Visas 10 m 22/10.

● "Where is Ana Mendieta?" Frågan formulerades i en agiterad demonstration utanför det nya Guggenheimmuseet i New York 1992. Den var retorisk med dubbel riktning. Både mot de oklara omständigheterna runt den kubansk-amerikanska konstnärens död på Manhattan 1985, där maken Carl André anklagades för mord men friades trots många indicier. Och även mot könsfördelningen i Guggenheims utställning, där Carl André dessutom var en av konstnärerna.

Ana Mendieta tillhörde, precis som Carl André, en ung och etablerad del av amerikanskt konstliv, ändå sorterades hon bort i prestigefulla sammanhang. Men med tiden

har hon närmast fått ikonstatus och de flesta museer värda namnet har ställt ut hennes uppmärksammade sviter fotografier, skulpturer och filmer.

Bildmuseet i Umeå visar nu en utställning med en ovanlig avgränsning: bara hennes filmer. De har ofta beskrivits som dokumentationer av performance. Här blir det tydligt att de flesta får betraktas som verk i egen rätt, med en rytm och redigering som inte har mycket med "dokumentation" att göra.

Mendieta var verksam under en tid när både rörlig bild och performance börjar ta plats som självklara uttryck. Billigare och lättare teknik som super 8 och kompakta videokameror öppnade upp för en bredare användning.

Det är fantastiskt att kunna fokusera på hennes filmspråk, där sär-

skilt sättet att manipulera tid och sammanföra olika "tider", tekniskt och innehållsmässigt, blir bärande.

Mendieta's verk anknyter absolut till den form av strukturella utslutningar i termer av kön, kultur och hudfärg som demonstranterna upprörde över. Men de kan framträda på så många olika sätt i hennes produktion.

De tidiga verken har direkta referenser till våld mot kvinnor, som i en serie filmer och performance från 1973-74. De gjordes efter en uppmärksam händelse vid universitetet i Iowa där Mendieta studerade och en kvinnlig student blev brutalt våldtagen och mördad. I "Moffitt building" som visas här låter hon en flod med blod sippra ut på trottoaren från en byggnad, medan hon filmar de förbipasserandes reaktioner – eller brist på reaktioner.

Men i största delen av hennes verk finns dessa frågor med på ett annat sätt: genom referenser och metoder som går bortom dem som omfattades inom hennes närmas-te kontext, med amerikanskt mini-

malism, koncept- och performancekonst som självklar fond.

Mest känd är serien "Silueta's" gjord mellan 1973 och 1980, där spår efter den mänskliga kroppen karvades ut eller präntades in på platser i naturen, med eld, vatten, luft och jord som verktyg.

Ofta låter hon den egna kroppen vara aktör tillsammans med naturen, som i "Burial pyramid", ett av många verk gjorda på förkolombianskt definierade platser, här Yagül i Mexiko. I filmen ser vi henne ligga begravd under stenar. Hon andas kraftigt, och under förlöpets gång stftar hennes andetag ett mindre skred, som långsamt frilägger kroppen.

Det är starkt och vackert, och som i många av verken med en rörelse mellan det befintliga och ett försvinnande, en övergång från ett tillstånd till ett annat. Magi, riter, den kubanska Santéarieligionen och Yaruba återfinns som grundelement – okända ingredienser i hennes nordamerikanska kontext och säkert en av anledningarna till att det tog sådan tid för henne att inkluderas i "samtidskonsten".

Stilbild ur videon "Ochún", 1981.

Mendieta vittnade även om den känsla av utslutning som hon som "latina" upplevde inom den egna feministiska rörelsen, helt riktad till en vit medelklass.

Verken är komplexa men också komplicerade på olika sätt: relationen mellan kvinna och natur, eller genom vrurmen för gamla gudinnemyter. Många försöker rädda henne från den formen av essentialistisk läsning, som Jane Blocker i hennes utmärta bok "Where is Ana Mendieta" från 1999. Blocker understryker Mendieta's förmåga att skapa nya "hem" för identitet, nya sätt att vara, snarare än att nagla fast redan befintliga. En förmåga

att föra samman inte bara geografier, utan också olika tider.

Liksom hos många kvinnor som använt sin (nakna) kropp, sker en tydlig omformulering av den kvinnliga kroppen som passivt objekt till aktivt subjekt. Ibland blir det rätt roligt, som när Mendieta täcker hela kroppen med blommor, ibland mer obehagligt, som när hon orörligt ligger nedsänkt i en flod.

Det finns verkligen mycket på denna utställning som är intressant att diskutera. Vad säger till exempel verken om relationen mellan människa och natur? Begär Mendieta våld på naturen med sin vilja att lämna spår efter sig? Eller är hon och naturen del av ett allt, alltså en problematisering av den starka gränsen mellan människa (subjekt) och natur (objekt) som kritiseras i dag, både inom filosofi och miljö-rörelsen?

Min läsning lutar mot den sista hållningen. Spåren löses alltid upp, naturen är också en aktör, inte en plats för utvinning. "Jag tror på vatten, luft och jord", skriver Mendieta själv: "De är alla gudar. De talar också."

En kritik – också mot Bildmuseets utställning – är sättet som Mendieta's biografi regelmässigt görs till del av verken. Det är förstås tacksamt, både hennes våldsamma död, liksom den ofrivilliga exilen och separation från föräldrarna vid 12 års ålder, och allt vad den förflyttningen från Kuba till USA innebar.

Men denna impuls att fixera henne geografiskt och identitetsmässigt går mot verkens sätt att fungera. Jag är säker på att Mendieta hämtade både känslomässig och tanke-mässig kraft från sitt liv, men jag är också säker på att hennes verk inte tjänar på den form av orsak och verkan-läsningar, som viljan att koppla dem till personliga händelser skapar. Denna form av "autentiska" livsberättelser har som bekant ofta en stark dramaturgi som inte bidrar till något annat än att upprepa redan befintliga förväntningar.

Men förutom den invändningen är det en fantastisk sammanställning som visar Mendieta's fenomenala poetiska, politiska och estetiska täthet.

Milou Allerholm
konst@dn.se

Dagens Nyheter
2017/06/22

Uppmärksammat bildmuseum firar fem år

Publicerat fredag 19 maj kl 06:20

Museichefen: Det nya huset gjorde oss synligare

2:55 min

Bildmuseet. Foto: Cecilia Stenroos/Sveriges Radio

Det omtalade Bildmuseet i Umeå firar femårsjubileum. Museichef Katarina Pierre tror att flytten till den designade byggnaden vid Umeålvens strand är en förklaring till den uppmärksamhet som museet fått.

Man firar egentligen fem år i eget hus, för redan 1981 etablerades Bildmuseet i Umeå, men då låg det i anslutning till Västerbottens museum.

Flytten till det specialutformade självfinansierade huset vid Umeålvens strand gjorde att Bildmuseet fick betydligt mer uppmärksamhet, menar museichef Katarina Pierre:

– Ja, det blev ju tydligt för alla att Bildmuseet var en egen institution, att vi inte var en del av Västerbottens museum. Vi hyrde ju lokaler där. Och det här nya huset, nya Bildmuseet nere vid Råstranden gjorde att vi fick en tydligare identitet, blev synligare.

Det slamar i bakgrunden i museets entréhall och det är folk som håller på med förberedelserna inför en av två nya utställningar som invigs i samband med femårsjubileet på lördag. Det är en stor målning av kända landskapsmålaren Roger Mello som ska hängas i museets reception.

Bildmuseet har haft en del uppmärksammade utställningar, till exempel om det amerikanska designparet Charles och Ray Eames, en utställning som kom direkt från Barbican Art Gallery i London, och en utställning av samtida konst i atomkraftens tidsålder: "Perpetual Uncertainty".

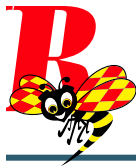
Ungefär 80 000 besökare hittar till museet varje år, och museet är ett av de besöksmål som regionens officiella turistguide Väst Umeå ofta tipsar besökare om.

Museichef Katarina Pierre säger att själva museibyggnaden som personalen själv fick vara med om att utforma betyder mycket för framgången. Det är ljus med gott om fönster, på alla våningar kan man killa ut ur utställningsalen och titta ut i alla väderstreck.

– Ett hus kan ju ha arkitektoniska kvalitéer som är fantastiska men sedan går det inte att använda till en specifik verksamhet. Men vi känner nu efter fem år att vi kan jobba med utställningar på ett framgångsrikt sätt i det här huset, samtidigt som huset har en egen karaktär, säger Katarina Pierre.

Vad finns det då för tankar och drömmar om de kommande åren?

– Givet att vi kan ha en säker finansiering framåt så vill vi fortsätta utvecklas. Och vi jobbar väldigt mycket med pedagogik och visningar och tillgänglighet. Sedan ser jag att det vore roligt att försöka utveckla även den mer akademiska sidan, nämligen konstnärlig forskning. Det är ju någonting som bedrivs på svenska universitetet. Och i och med att Bildmuseet hör till Umeå universitet och vi är del av det här fantastiska konstnärliga campus, gränne med Konsthögskolan, Arkitektshögskolan och Designhögskolan så finns ju alla förutsättningar för oss att jobba även på den nivån, att bjuda in forskare och ha forskningsprojekt tillsammans, och det skulle ju i sin tur även resultera i publik verksamhet för besökarna som kommer hit, säger museichef Katarina Pierre.

5874 **0736**

DAGAR HAR DEN SVENSKA JOURNALISTEN DAWIT ISAAK NU SUTTIT FÅNGSLAD I ERITREA

DAGAR HAR DEN SVENSKA FÖRLÄGGAREN GUI MINHAI NU SUTTIT FÅNGSLAD I KINA

Stöd arbetet för hans frigivning på bankgiro 5045-0295. Läs mer på www.freedawit.com

Stöd arbetet för hans frigivning. Läs mer på <http://freeminhai.org>

AUGUST-NOMINERINGAR TILL EXPRESSEN-SKRIBENTER

Poetisk tragedi

På Bildmuseet i Umeå för Amar Kanwars indiska bilder tankarna till Västerbotten. Nils Forsberg ser en sorglig utställning om människans rovdrift av naturen.

Allt ska bort. Flyttas, skövlas, jämnas med marken, huggas ner, utplånas. Det är slut nu, för Odisha ska in i den moderna tiden.

Den över 40 minuter långa "The scene of crime" inleder indiske Amar Kanwars utställning "The sovereign forest".

KONST

AMAR KANWAR
The sovereign forest
Bildmuseet, Umeå
Till 11/3 2018

Panoreringar över vatten, fält och skogar. Kreatur som betar. I en sekvens inklippta skakiga bilder på kravallpolis som skjuter gummidukor och targas mot flyende

mikulor och targas mot flyende bybor. I enstaka meningar berättar en kvinna fragmentariskt historien om en försvunnen älskad

THE SEED ROOM. Detalj.

Foto: JONTY WILDE

man och svårigheten att få domstolen att undersöka det misstänkta mordfallet.

Det är en däv, vacker och långsam film, en sorgesång över en värld som snart ska gå förlorad, en förvarning om kommande miljöförstöring och ett vittnesmål om grova kränkningar av mänskliga rättigheter.

Delstaten Odisha på indiska nordöstkusten är helig hinduisk mark, rik på naturtillgångar men fattig och utvecklad. Exploateringen av regionen, i regi av nationella och multinationella gruv- och stål-företag och med indiska myndigheters goda minne utgör bakgrunden till Kanwars projekt, som förutom film också innehåller handgjorda böcker med vittnesmål och en installation med 260 sorters ris, alla med olika karaktär och egenskaper, som förr i tiden odlats i området.

Ekologi och hållbarhet, mänskliga rättigheter och gamla traditioner väger lätt mot bauxitgruvor och ekonomisk tillväxt.

Amar Kanwar är ett av samtidskonstens stora namn. Han har varit med på fyra (Y) raka Documenta-utställningar och är ett exempel på hur nya perspektiv på världen, från andra håll än Europa, USA och västvärlden numera på ett själv-

SNART BORTA. Amar Kanwars film "The scene of crime" är en stilla sorgesång över en värld som snart är borta, ofrad för den ekonomiska tillväxten. Foto: HENRIK STRÖMBERG/BILDMUSEET

klart sätt ingår där. Han har dessutom förmågan att gestalta sina ämnen, vilket inte är lika självklart.

Fram till i mars finns denna storslagna presentation att se på Bildmuseet i Umeå, en institution som under närmare tre decennier profilerat sig genom att lyfta fram den här sortens konstnärskap, och göra det med den äran. Bildmuseet är, oftare än man har möjlighet att äka dit, skäl nog för en Umeåresa.

Där, vid älven där timmer i århundraden ända fram till 1980 flottades till kustens sågverk och pappersbruk, den älv som har 19 vattenkraftverk, finns anledning att fundera på vilka historier som skulle finnas att berätta från inlandets skogar och uppdamningar.

Ibland kan det från postkolonialt orienterade tänkare låta som att alla erfarenheter är unika och att varje jämförelse med något annat därför förminskar och relativiserar dem.

Men vilka miljöer, liv och levnadssätt förändrades, fördärvades eller försvann för alltid vid Umeå-älvens källor när den moderna tiden nådde dit? Hur stora är miljöskadorna efter den konkursade zinkgruvan i Storuman?

Amar Kanwars "The sovereign forest" drar en linje mellan Odisha och Västerbotten, men ytterst är problematiken också giltig på global nivå. Vad det handlar om är vilket pris vi är beredda att betala för det som kallas framsteg.

Här har den politiska samtidskonsten valt sida: det är

civilisationskritik och anti-kapitalism som gäller i alla lägen. Av framtidsoptimismen som kunde synas i viss konst i 1900-talets början finns bara spår kvar.

Samtidigt måste man fråga sig om det är möjligt, eller ens önskvärt, att av princip alltid konservera det förindustriella samhällets strukturer och levnadssätt.

Några svar ges inte, men frågorna är desto fler. Här sätts den tragiska grundtonen i Kanwars utställning, eftersom varje vägval i någon mening leder fel. Mänsklighetens framsteg och världshistoriens gång är också en i backspegeln ständigt växande ruinhög.

Nils Forsberg

Kulturarv@expressen.se

Blogg: expressen.se/konstbloggen

Twitter: @nilsforsberg

Nils Forsberg är kritiker och medarbetare på Expressens kultursida.

Expressen
2017/10/24

DAGENS NYHETER. ● ONSDAG 2 AUGUSTI 2017

Avkoloniserande konst befriar tanken

● För första gången i (konst)historien är länge diskriminerade urfolk från hela världen välrepresenterade på både biennalen i Venedig och Documenta i Kassel/Aten. Störst klick fick jag av konstnärer från Sápmi, särskilt som jag hittills fått se så bedrövlit lite av deras arbeten på svenska konstmuseer.

Ett undantag är Bildmuseet år 2014, då Umeå var europeisk kulturhuvudstad. Långt om länge har det nu blivit en bok av museets svit om åtta utställningar av konstnärer med samisk bakgrund.

Titeln är hämtad från Katarina Pirak Sikkus bildsvit "Avtryck från Ovanlandet", en metafor för det

nationsöverskridande Sápmi. Alla konstnärer har fått en nyskriven text av väl valda skribenter som Stefan Jonsson, DN-medarbetare och professor i Linköping.

Studera bilderna, läs och lär! Boken är en guldgruva "för avkolonisering av invanda tankebanor". Birgitta Rubin

"Avtryck från Ovanlandet"

Foto: Katarina Pirak Sikku

Dagens Nyheter
2017/08/02

Konst

Höstens utställningar.

10

konsthändelser att se fram emot.
DN:s konstredaktör Birgitta Rubin väljer utställningar på både museer och konsthallar som handlar om vår tids mest brännande frågor.

Höstens rika konstutbud visar på minst två trender. Flera grupp-utställningar behandlar vår tids ödesfrågor; som krig, klimat

och religiös fanatism. Men också medialisering och ny informations-teknik, hur fakta manipuleras och processas av människor.

Interaktiva verk är fortsatt tongivande och i biennalen GIBCA:s pressutskick heter det att "Besökaren får möjlighet att fundera över sin roll i stora sammanhang som till exempel tro och religion".

Det ska bli intressant att se hur tidens brännande frågor bearbetas även i Bonniers konsthalls "Bilden av krig" och i Moderna museets "Manipulera världen". Plakatkonst vill ju ingen ha numera men nog behöver vi mer än någonsin energin från det sena 60- och 70-talets sociopolitiska engagemang?

Denna epoks kollektiva arbets-sätt går också igen, och jag har sällan sett så många konstnärssduor ta plats som denna höst. Bigert & och Bergström, som förra vintern försökte rädda Kebnekaises smältande sydspets, fyller Artipelag med sin klimatkonst.

Goldin+Senneby figurerar i höstsatsningen på Moderna museet, som även firar Carl Michael von Hausswolffs och Leif Elggrens konstprojekt konungarikena Elgaland-Vargaland. Denna sällsynt väl genomförda lek med nationalstatstanken fyller 25 år. Kung Michael I och Kung Leif I ska redovisa hur de utvecklat sina riken, som består av världens geografiska, mentala och digitala gränsområden.

Jag ser även fram emot två nya verk av duon Lundahl & Seitl, i regi av Accelerator, en mötesplats för konst och vetenskap under uppbyggnad på Stockholms universitet. Det interaktiva verket "Okänt moln på väg mot Stockholm" får vi ta del av utomhus och "Elegy to the Medium of Film" inne i de ofärdiga lokalerna. Båda verken berör människans relation till media och teknik.

Birgitta Rubin
birgitta.rubin@dn.se

Göteborgs internationella konstbiennial 2017

Röda sten, Göteborgs konsthall, m fl platser, 9/9-19/11

● Göteborgs internationella konstbiennial (GIBCA) brukar ha laddade politiska teman; i år om hur politiska, religiösa och kulturella motsättningar påverkar vårt sekulära samhälle och oss som individer. Alla människor är delar av olika sammanhang, vilket är utgångspunkten för närmare 50 deltagande konstnärer på biennalen, som fått titeln "Wheredolendandyoubegin" efter ett verk av Shilpa Gupta.

"HI-gruppen - hantverk i plaståldern"

Arkdes, Stockholm, 13/9-19/11

● HI-gruppen fick stor uppmärksamhet på 1960-talet. Mitt i plaståldern och påbjuden serietillverkning satsade de på unika hantverksmöbler - inspirerade av danskarna. Det forna hantverkskollektivet är numera smått legendariskt bland möbelkännare men okänt för allmänhet. Arkdes berättar nu den bortglömda historien om HI-gruppen, med medlemmar som Åke Axelsson och John Kandell.

"Form och färg - André Lhote och svensk kubism"

Waldemarsudde, Stockholm, 16/9-21/1 2018

● Under 1900-talets första decennier studerade åtskilliga svenska konstnärer i Paris, varav många för den moderata kubisten André Lhote (1885-1962). Waldemarsudde utforskar nu de omfattande men rätt okända förhållandena mellan fransmannen Lhote och hans efterhand väletablerade elever som Georg Pauli, prins Eugen, Siri Derkert och Olle Bærtling.

"Bilden av krig"

Bonniers konsthall, Stockholm, 20/9-14/1

● Säsöngens stora internationella grupp-utställning på Bonniers Konsthall kretsar kring bilden av krig och våld, med verk av mer än trettio konstnärer. Profiler som Alfredo Jaar, Gerhard Nordström, Eva Löfdahl, Martha Rosler och Allan Sekula närmar sig på olika sätt pågående eller historiska konflikter. Vad syns och vad döljs i rapporteringen, hur sprids krigets bilder och hur påverkas människor av dessa skildringar?

"You are invited"

Liliths performancestudio, Malmö, 22/9-16/12

● 2007 startade Elin Lundgren och Petter Pettersson världens första performancestudio för bildkonstnärer. Performansen har

Siri Derkerts "Ryttare" från 1916-17 visas på Waldemarsudde.

Foto: Bukowskis

Man Rays porträtt av Marcel Duchamp som Rose Sélavy (1921) kan ses i Umeå.

sedan dess gått från att vara en marginell till en central konstform, och till höstens 10-årsjubileum bjuder Malmöstudion in till "tio högst annorlunda performance-middagar av 5 älskade konstnärer ur Liliths historia". Middagskonceptet får konstnärerna tolka precis som de vill.

Måns Wrangle

Tensta konsthall, 11/10-21/1 2018

● I nästan 20 år har Måns Wrangle varit upptagen av undervisning, först som professor på Konstfack och fram till 2014 som rektor på Kungliga Konsthögskolan. I höst återkommer han som konstnär med en stor utställning på Tensta konsthall, som cirklar kring "utopisk byråkrati, magisk realism och immaterialitet". Ett nytt ljudverk och vägteckningar ska guida besökarna genom retrospektiven.

Charlotte Johannesson, Ester Fleckner, Ruth Wolf-Rehfeldt

Malmö konsthall, 30/9-14/1

● Malmö Konsthalls nya chef Mats Stjernstedt är tillika ansvarig för den Nordiska paviljongen på Venedigbiennalen. Där lyfter han bland annat fram Charlotte Johannesson, textilkonstnär som blev datakonstnär. Johannesson är även med på Malmö konstmuseums "Textila underverk" och snart aktuell i konsthallen i höstutställning om experimentella grafiska och teknologiska tryckprocesser.

"Manipulera världen. Aktivera Öyvind Fahlström"

Moderna museet, Stockholm, 21/10-21/1

● Höstens stora gruppställning utgår från fyra 60-talsverk av Öyvind Fahlström, med politiska och konstnärliga idéer om

manipulation, spel och teatralitet. 25 nutida syskonsjälur svarar med verk som griper in i vår tids verklighet. Internationella stjärnor som Hito Steyerl och Walid Raad deltar jämtes med svenskar som Kajsa Dahlberg, Goldin+Senneby, Sirous Namazi och Katarina Pirak Sikku.

Bigert & Bergström

Artipelag, Gustavsberg, 27/10 17-25/2 2018

● Mats Bigert och Lars Bergström har under trettio år skapat en mängd olika konstprojekt, storskaliga installationer, offentliga verk och filmer. Konstnärssduon har konsekvent grävt i samtidens brännande vetenskapliga och sociala frågor, ofta med fokus på miljö och klimatförändringar. Artipelag visar 12 verk av Bigert & Bergström, som alla handlar om de högaktuella klimatfrågorna.

"Dada"

Bildmuseet, Umeå, 17/11-20/5 2018

● Bildmuseet producerar själva samlings-utställningen "Dada", med verk från en av 1900-talets mest inflytelserika konstströmningar. Dadarörelsen kan ses som en kulturell revolt mot 1:a världskriget, mot nationalism, värdekonserveratism och estetiska konventioner. Här ingår dokument, fotografi, måleri, collage, objekt, ljudinspelningar och film av konstnärer, författare och poeter i gränsöverskridande nätverk.

Pall i mahogny, HI 8, 1960, av Hans Kempe och Lars-Erik Ljunglöf visas på Arkdes.

Foto: Lemmar Durehed

Reine Brynolfsson i sitt livs filmroll

Film. "Korparna"

1 Min radiofavorit Usapodden avslutas alltid med att de medverkande får svara på frågan "vad har du inte kunnat släppa i veckan?". Sent omsider har jag i veckan sett "Korparna" och kan bara inte släppa Reine Brynolfsson. Frågan är om han inte gör sitt livs roll som den stumme, känslomässigt funktionshindrade bonden Agne i Jens Assurs formliga, blytung men stadigt drivande Tomas Bannerhed-filmatisering. Känns allt lite för led-lampelikt och julmysteriskt inför jul? Här är botten. Kom ner i varv med "Korparna" som kombinerar en närmast rysk desperation med en underligt fascinerande landsbygdsnostalgi över tider, seder och ideal som flytt. Helena Lindblad

5

BÄSTA JUST NU

Foto: Man Ray

Upptäck dada

Utställning "Dada är dada"
Bildmuseet, Umeå

2 Den hundraåriga dadarörelsen måste vara 1900-talets mest inflytelserika konstströmning – först med allt ifrån performance och installationer till konstantivism och kollage. Bildmuseet i Umeå presenterar nu den dynamiska dadaismen med verk av ett fyrtiotal namn. Det är i huvudsak små teckningar, kollage, grafik, foton och trycksaker, men också film- och ljudklipp. Här finns förstas bidrag av dagagurun Marcel Duchamp och kollagemästarna Kurt Schwitters och Hannah Höch men också av mindre kända namn som Sophie Tauber-Arp. Informationen är begränsad om de enskilda konstnärerna men man får en livfull bild av rörelsens många bidrag till konsthistorien. Birgitta Rubin

Håll andan

Novell. Kristen Roupenian "Cat person"
The New Yorker

3 Veckans nummer av magasinet The New Yorker innehöll en alldeles särskilt läsvärd novell. "Cat person" inleds med ett möte i kassan till en indiebiograf, där den unga

Margot har tagit för vana att förtra med sina kunder för att fördriva tiden och där den äldre Robert utgör det perfekta objektet. De börjar sms:a intensivt, som sig bör i en samtida romans, men när de ska ses är den förtäta stämningen borta. Språket är så precist, och som ung kvinna känns varje enskild situation så självupplevd att man håller andan från första ordet till sista. Novellen går även att läsa på magasinets hemsida – och att lyssna på, i fin uppläsning av författaren själv, som ett avsnitt av The New Yorker-podcasten "The writer's voice". Greta Thurfjell

Magisk realism

Roman. Jesmyn Ward "Sing, unburied, sing"

4 Årets National Book Award-vinnare är en långsamt pyrande familjehistoria i amerikanska södern. Det är en utdragen bilresa genom en värld fylld av fattigdom, råbarkad rasism och metamfetamin. Men innehåller också poetiskt övernaturliga inslag där både djur och döda försöker kontakta människorna, och skriven på ett språk så detaljerat att man andas den röda Mississippijorden efter bara ett par sidor. Den magiska sydstatsrealismen lutar mot känslan av en annalkande apokalyps; mest kan boken kallas en korsning mellan William Faulkners "Medan jag låg och dog" och Benh Zeitlins undersköna film "Beasts of the southern wild".

Kristofer Ahlström

Foto: Michael Winnerholt

Livfull Ljungström

Skiva. Olle Ljungström "Måla hela världen"
(Live Nation/Warner)

5 Det var viktigt att omvärlden inte fick reda på att Olle Ljungström spelade in en ny skiva, han var sjuk och ville inte ha press på sig, men under två år i hemmet snickrades det på ett stort, medvetet spretigt dubbelalbum. I slutändan var det emellertid inte vad producenten Torsten Larsson förmådde sammanställa, men på denna mer konventionella skiva hörs en serie Ljungström-nummer med förvånansvärt lätt anslag, rörliga i både röst och tanke, med dofter av americana och typiskt halsbrytande texttrader, nyckfullt utströdda. Där han låter precis som vanligt. De mer skissartade låtarna måste man inte lyssna på. Nils Hansson

Konst

Utställningar. Konst av dadaister, indiern Amar Kanwar och sydkoreanen Do Ho Suh på Bildmuseet

Dadaisternas anda går igen

Bildmuseet i Umeå presenterar nu den dynamiska dadaismen. Rörelsens enorma inflytande på nutida konst återspeglas i två parallella utställningar, tycker Birgitta Rubin.

"Dada är Dada"
Do Ho Suh. "Passager"
Amar Kanwar. "The sovereign forest"

Bildmuseet, Umeå. Visas t o m 20/5, 15/4 resp 11/3.

● Dadaismen uppstod för 100 år sedan men känns ändå märkvärdigt modern. Det slår mig gång på gång i utställningen "Dada är dada" på Bildmuseet i Umeå. Denna första internationella konströrelse, som blomstrade 1916–23, var en reaktion mot värdekonserveratism, nationalism och ett förödande världskrig.

Den laddade tidsandan går igen i dag. Men inte bara det. Dadaisterna ingick i kosmopolitiska nätverk och multidisciplinära samarbeten, och var först med många av vår tids populäraste konstformer: performance, installation, collage, konceptkonst och aktivistiska aktioner.

Att dadaismen var mer av en attityd än en samlad stil tydliggörs i "Dada är dada". Utställningen är uppdelad i fem kapitel utan kronologi eller inbördes ordning, med rubriker som "Hävdande", "Nyskapande" och "Sociala nätverk".

Zürich i neutrala Schweiz blev en tillflyktsort undan kriget för en rad konstnärer och författare likt Hugo Ball, som utropade dada (ett nonsensord) på Cabaret Voltaire 1916. Rörelsen fick snabbt förgreningar till bland annat Berlin, Paris, New York, och cirka 150 medlemmar varav ett fyrtiotal är representerade på Bildmuseet.

Verken är i huvudsak inlämnade från privata samlingarna och därmed saknas museala nyckelverk – vilket först gör mig besviken.

Utställningen ryms i en sal och de flesta verken är små, lite grå och av enkla material som bleknat eller gulnat. Det är pennteckningar, collage, gouacher, litografier, foton, tidskrifter, affischer, ljud- och filmklipp. Å andra sidan är just det mer representativt för dadarörelsen än stora oljemålningar och skulpturer.

Dadaisterna var inte bara anti borgerskapet, kyrkan och kriget utan också motståndare till den traditionella, kommersiella konsten med stort K. De lekte, experimenterade, ironiserade och utmanade etablissemangen med upptåg och aktioner i en anarkistisk anda.

Bildmuseet vill poängtera dadais-

Foto: Francis Picabia/Bildupphovsstat 2017

Foto: Fondation Arp/Bildupphovsstat 2017

Foto: Galerie Thessa Herold, Paris

● Francis Picabias "L'aile", 1923.
● Sophie Taeuber-Arp på Cabaret Voltaire 1916 i Marcel Janco-mask.
● Marcel Jancos "Personnage avec masque - Cabaret Voltaire", 1925.

mens vitala rörlighet och "levande" konst med centralt placerade vitriner på hjul (som publiken i viss mån kan flytta runt). Där ligger tidskrifter, program, manifest och flygblad som delades ut på gator och torg. Dadaisterna spred sina budskap med nyskapande grafisk design och snitsiga ordvitsar, och i hörlurar kan man lyssna på knasiga ljudbilder som Kurt Schwitters eller hur Francis Picabia och Tristan Tzara talade om dada.

I myllret upptäcker man efter hand fiffiga, fräcka och frivola bildpärlor. Till de skojigaste hör fotografen Man Rays "dammodling", formad i ett tjustigt reliefmönster!

Dadaisterna gjorde konst av billiga material, vardagsföremål och skräp. Dadagurun Marcel Duchamp är förstås med i leken med en ready-made; här en replik av "Flaskorkaren" som han upphöjde till konst 1914. På utställningen finns också något som liknar en maskinritning på en avriven papperslapp, vid närmare påsyn en tidig skiss till Duchamps legendariska verk "Det stora glaset".

En annan kreativ mästare är Kurt Schwitters, som skapade effektfulla collage och assemblage av allt ifrån fimpar och fjädrar till biljetter och reklambilder; här dock representerad med två förhållandevis trista kompositioner.

Schwitters ingick i samma politiskt radikala Berlinkrets som Hannah Höch, Raul Hausmann och George Grosz. Höch är främst känd för dadaistiska fotomontage, men i Umeå fastnar jag för en lustig komposition med påsydda knappar. Satirikern Grosz, som gick i kliché med allt ifrån militarism till prostitution, har med en hårt skruvad bild där en kvinna ligger slaktad på golvet medan gubbar spelar kort.

Bildmuseet har ansträngt sig för att lyfta fram rörelsens kvinnor och av Sophie Taeuber-Arp finns färgrika kompositioner och en fin kostymskiss. Hon är också med på flera dokumentära foton och utför dadaistiska dansnummer i fantasifulla dräkter på Cabaret Voltaire, "en lekplats för galna känslor" där alla konstater möttes.

I Zürichkretsen ingick även den unge Tristan Tzara, som några år senare i Paris anslöt sig till surrealisterna och gifte sig med svenskan Greta Knutson. Hon räknas till sur-

Hannah Höchs "Abstrakt komposition med knappar", 1918.

realisterna och är bara representerad med teckningen "Dadaistgång", nedklottrade ansikten på en skrynklig dukhörna. Bland nordbor märks annars bara Viking Eggeling, postumt känd för experimentfilmen "Diagonalsymfonin".

Några av kvinnorna var tidiga performanceartister och Elsa von Freytag-Loringhoven är föregivad i tokroliga poser och kostymer. Hon lär ha utropat sig själv till konst och häromåret publicerades bevis för att det var baronessan som kläckte idén till att ställa ut en urinoar, vilket Marcel Duchamp fått äran av (skandalsuccén "Fontän" 1917).

Sådana fördjupningar saknas all-

mänt på utställningen. Duchamps okända syster Susanne är också med på ett hörn med några teckningar – men hur hon bidrog till dadarörelsen framgår inte. Över huvud taget saknar jag information om enskilda konstnärskap (vilket förhoppningsvis kommer senare i en utlovad katalog).

Man får nöja sig med spännande smakprov och den livfulla, smått kaotiska bild som Bildmuseet ger av dadaismen – sannolikt den mest inflytelserika av 1900-talets alla konstströmningar.

Parallellt visar museet en utställning av den nutide indiske konst-

Foto: Hannah Höch/Bildupphovs rätt 2017

Stillbild ur Amar Kanwars "The scene of crime", 2011. Foto: Henrik Strömberg

Man Rays porträtt av Marcel Duchamp som sitt kvinnliga alter ego Rose Sélavy, 1921. Foto: Man Ray

Do Ho Suhns installation "Passager". Foto: Mikael Lundgren

nären och filmaren Amar Kanwar, som på flera sätt hakar i dadaisternas såväl poetiska som samhällskritiska hållning. "The sovereign forest" består av flera delar, där huvudverket "The scene of crime" är en 42 minuter lång film.

Det är ett melankoliskt, magnetiskt flöde av naturscenerier i provinsen Odisha, "brottsplatser" hotade av hårdhänt exploatering. Ja, utplåning.

Amar Kanwar förmedlar vittnesmål i olika former och material, om hur fattiga, rättslösa människor får livet och sin försörjning förstörd av såväl utländska skurkföretag som delstatsregeringen, vars lokala po-

lis har mord, bränder, stölder och misshandel på samvetet. Det är så starkt och vidrigt att ögonen tåras. Samtidigt skildrar Kanwar också hoppet – det civila motståndet mot rörvarkapitalismen, mot miljöförstöring och tvångsflyttningar.

Även sydkoreanen Do Ho Suh hakar i temat med förflyttningar, uppbrott och alienation, lika kännbart i första världskrigets tumult som i nutida migrations- och flyktingvågor. Bildmuseet ställer ut en minutios, arkitektonisk rekonstruktion av alla hem han haft – från barndoms-hemmet i Seoul till lägenheter i Berlin, New York och nu London. Men bara hallar, foajéer, korridorer.

Dessa rumsliga passager är åter-skapade av transparent polyester-tyg i stämningsbärande blått, grönt, gult, lila, rosa. Inuti dessa väsens-skilda volymer kan man närstudera tredimensionellt återgivna strömbrytare, proppskåp, dörrhandtag, titthål, brandvarnare.

Detta identitetsprojekt bär på smärtsamma uppbrott och trygghetsförluster men också möten med nya kulturer. Stillsamt och stiligast gestaltar Do Ho Suh hur vi för evigt bär med oss dessa yttre och inre rum fyllda av minnen, känslor, erfarenheter.

Birgitta Rubin
birgitta.rubin@dn.se

John Akomfrah får Artes Mundi-priset

🕒 Publicerat fredag 27 januari kl 13.10

"Vertigo Sea" av John Akomfrah. Foto: Smoking Dogs Films

Den Londonbaserade filmregissören och konstnären John Akomfrah tilldelas Artes Mundi-priset för samtida konst.

Priset på 40 000 pund delas ut vartannat år till internationellt framstående samtidskonstnärer och är ett av Storbritanniens största konstpriser.

John Akomfrah uppmärksammades vid Venedigbiennalen 2015 med filminstallationen "Vertigo Sea" med fokus på flyktingsituationen och havet och den har också visats på Bildmuseet i Umeå.

Kulturnytt
kulturnytt@sverigesradio.se

Umeås ambassadör lovar njuta av nuet

1 Visst Umeå har utsett dig, för Bildmuseets räkning, till nästa års officiella Umeåambassadör. Hur känns det?

– Jag känner mig hedrad! Jag har bott i Umeå i över 30 år och jag älskar Umeå för att det är en öppen och välkomnande stad där många är inflyttade. Det känns att Umeå är en del av världen.

2 Uppdraget är att göra Umeå mer känt i Sverige och världen. Hur ska museet åstadkomma det på ett år?

– Vi gör det redan. Och det med hjälp av svenska och internationella medier, uppmärksammar regelbundet våra utställningar. I onsdags hade DN ett helt uppslag om oss – en superförrecension av våra tre nya utställningar. Den stora brittiska tidningen The Telegraph listade nyligen Bildmuseet på sin "bucket list", som ett av de 42 museer i världen som du måste besöka innan du dör. Bara två nordiska museer finns med, förutom Bildmuseet även Louisiana i Danmark. Andra museer på listan är MoMA och Guggenheim i New York och Louvren i Paris – så vi är i fint sällskap.

3 Är inte ni i själva verket bättre på det omvända, att göra omvärlden mer känd i Umeå?

– Det är sant att vi tar den internationella konstscenen till Umeå. Men våra många samarbeten med konstnärer, museer och universitet över hela världen sätter också Umeå på kartan. Och våra framgångar utmanar Stockholms-omvärlden och synen på vad som är centrum och periferi i den internationella konstvärlden.

4 Hur mycket Umeå är egentligen Bildmuseet? Hur stor andel av era utställningar bygger på alster av

konstnärer i Umeå?

– Det speciella med Umeå är att det är en internationell stad och på så sätt är Bildmuseet också väldigt mycket Umeå. Och Bildmuseet bidrar till att göra Umeå mer internationellt. Vi har valt att framför allt jobba med internationella konstnärer men det händer att vi också ställer ut konstnärer från Umeå, övriga Norrland eller Sverige.

5 På vilket vis kommer er verksamhet nästa år att påverkas av detta uppdrag?

– Vi kommer att fortsätta jobba hårt och göra det vi redan gör: visa resten av världen att Umeå är en kulturstad att räkna med. Att Norrland kan hålla världsklass. Och att få detta hedersuppdrag gör att jag och min personal får ny energi och mer luft under vingarna och kanske vågar ännu mer.

6 Du kommer ursprungligen från Hammarstrand i Jämtland. Hur mycket Umeå är du nu?

– Jag känner mig verkligen som Umeåbo. Det finns ingen annan stad där jag vill bo. Umeå är en plats där jag känner mig hemma, där jag känner mig fri och avslappnad. Jag är också väldigt glad över att jag bor i Norrland.

7 Vad önskar du av det nya året?

– Min högsta önskan är att Umeå kommun inte ska dra tillbaka sitt stöd till Bildmuseet.

8 Vad är ditt nyårsöfte?

– Att njuta av nuet, våga mer och oroa mig mindre för framtiden.

Steffen Renklint
030-752242
stefren@bildmuseet.se

FAKTA NYÅRSCLITTER

Vad: Kommunens nyårsönskan.

Var: Skopåsran.

När: Kllockan 23.30 hålls publiken välkommen värd 2018 Siss Umeåambassadör, Bildmuseet genom museichefen Katarina Pierre, presidenten.

Uppdraget: Bidra till ett Umeå som är känt och internationellt. Detta kan ske både genom den egna verksamheten och genom att släppa andra aktörer som kan bidra till Umeås ökade globala synlighet.

Motiveringen: Bildmuseet har under ett antal år varit en av de mest uppskattade kulturella förtroendeobjekt och kommer även framöver att bidra till stort inflyande för sina projekt, utställningar och evenemang.

Klockan 23.40: Håller tusen konstnärer och forskaren Annika Karin Nyberg nyårsönskan.

Klockan 23.45: Musikfrämjandet av Tommy Nilsson.

